

26.09.2016

Kokousaika 26.09.2016 16:00 - 17:13

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu
Pajamäki, Osku

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Kivekäs, Otso

Honkasalo, Veronika
Karhuvaara, Arja
Oskala, Hannu
Peltokorpi, Terhi
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Torsti, Pilvi
Vesikansa, Sanna
Nyholm, Henrik
Taipale, Kaarin

varajäsen
varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Paavolainen, Sara

kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pajunen, Jussi
Sauri, Pekka
Viljanen, Ritva
Sinnemäki, Anni
Panhelainen, Pia
Malinen, Matti
Pohjaniemi, Marju
Saxholm, Tuula
Summanen, Juha
Sarvilinna, Sami
Kari, Tapio
Peltonen, Antti

kaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
va. apulaiskaupunginjohtaja
vs. rahoitusjohtaja
henkilöstöjohtaja
va. kansliapäällikkö
hallintojohtaja
kaupunginlakimies
viestintäpäällikkö
hallintopäällikkö
poistui 17:10, poissa: 838 - 842 §:t

26.09.2016

Andersson, Victor	kaupunginsihteeri
Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteeri
Härmälä, Timo	kaupunginsihteeri
Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
Tapiolinna, Hilikka	vs. kaupunginsihteeri
Thodén, Annikki	vs. kaupunginsihteeri
Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri
Villeneuve, Anna	hallintoasiantuntija
Lindén, Timo	vs. apulaiskaupunginsihteeri
Menna, Lauri	hallintoasiantuntija

Puheenjohtaja

Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja 828 - 842 §:t
----------------	---

Esittelijät

Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja 828 - 833 ja 835 - 836 §:t
Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja 834 ja 842 §:t
Pekka Sauri	apulaiskaupunginjohtaja 837 - 839 §:t
Ritva Viljanen	apulaiskaupunginjohtaja 840 ja 841 §:t

Pöytäkirjanpitäjä

Lauri Menna	hallintoasiantuntija 828 - 842 §:t
-------------	---------------------------------------

26.09.2016

§	Asia	
828	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
829	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
830	Kj/1	V 12.10.2016, Kaupunginhallituksen jäsenen valinta
831	Kj/2	V 12.10.2016, Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta
832	Kj/3	V 12.10.2016, Nuorisolautakunnan jäsenen valinta
833	Kj/4	V 12.10.2016, Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsenen valinta
834	Kaj/1	V 12.10.2016, Vartiosaaren osayleiskaavan hyväksyminen (nro 12373)
835	Kj/3	Helsingin kaupungin työterveys-liikelaitoksen johtokunnan jäsenen valinta
836	Kj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
837	Kj/5	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
838	Ryj/1	Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle toimenpide-esityksestä Meilahden jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisiksi luontotyypeiksi
839	Ryj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
840	Sj/1	Kaksi maata-yksi tulevaisuus-hankkeen teoksen sijoittaminen Erottajalle
841	Sj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
842	Kaj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

26.09.2016

Kj/1

§ 828

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Laura Rissasen sekä varatarkastajiksi Terhi Peltokorven ja Hannu Oskalan.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti valita pöytäkirjan varatarkastajaksi Mirka Vainikan sijasta Hannu Oskalan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Veronika Honkasalon ja Laura Rissasen sekä varatarkastajiksi Terhi Peltokorven ja Mirka Vainikan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

Kj/2

§ 829

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

Kj/1

§ 830

V 12.10.2016, Kaupunginhallituksen jäsenen valinta

HEL 2016-001241 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Mika Raatikaiselle eron kaupunginhallituksen jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Markku Saarikankaan uudeksi jäseneksi kaupunginhallitukseen vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että uuden jäsenen henkilökohtainen varajäsen kaupunginhallituksessa on Nina Huru.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallitus esitti Mika Raatikaisen ehdotuksesta yksimielisesti, että kaupunginhallituksen uudeksi jäseneksi valitaan Markku Saarikangas.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Mika Raatikaisen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

26.09.2016

Kj/1

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Mika Raatikaiselle eron kaupunginhallituksen jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ uudeksi jäseneksi kaupunginhallituksen vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että uuden jäsenen henkilökohtainen varajäsen kaupunginhallituksessa on Nina Huru.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 14.1.2015 (5 §) Mika Raatikaisen (PS) kaupunginhallituksen jäseneksi vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Mika Raatikainen pyytää 16.9.2016 eroa kaupunginhallituksen jäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunginhallituksen, konsernijaoston, johtamisen jaoston ja tietotekniikkajaoston jäsenet ja varajäsenet. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen kunnanhallitukseen kuntalain (365/1995) 33 ja 35 §:n mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Mika Raatikaisen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

26.09.2016

Kj/1

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginhallitus
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

26.09.2016

Kj/2

§ 831

V 12.10.2016, Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen valinta

HEL 2016-007698 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Timo Nurmiluodolle eron opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ Mirita Saxbergin henkilökohtaiseksi varajäseneksi opetuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Timo Nurmiluodon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 30.1.2013 (15 §) Timo Nurmiluodon (Kok.) varajäseneksi opetuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon vuoden

26.09.2016

Kj/2

2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Timo Nurmiluoto pyytää 6.9.2016 eroa opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Opetustoimen johtosäännön (27.8.2014, 2 §) mukaan opetuslautakunnan ruotsinkieliseen jaostoon kuuluvat lautakunnan ruotsinkieliset jäsenet, joiden lisäksi jaostoon valitaan seitsemän lisäjäsentä ja jokaiselle lisäjäsenselle henkilökohtainen varajäsen. Lisäjäsenet ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Timo Nurmiluodon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Opetuslautakunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

26.09.2016

Kj/3

§ 832

V 12.10.2016, Nuorisolautakunnan jäsenen valinta

HEL 2016-009615 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Vesa Korkkulalle eron nuorisolautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Zahra Abdullan jäseneksi nuorisolautakuntaan vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Kirjoitusvirheen korjaus HL 51 §, lautakunnan nimen korjaaminen, LSM 28.9.2016

~~Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että uuden jäsenen henkilökohtaisena varajäsenenä kiinteistolautakunnassa on Annina Pikkumäki.~~

Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että uuden jäsenen henkilökohtaisena varajäsenenä nuorisolautakunnassa on Annina Pikkumäki.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vesa Korkkulan eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

26.09.2016

Kj/3

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Vesa Korkkulan (Vas.) 16.1.2013 (§ 5) nuorisolautakunnan jäseneksi vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Vesa Korkkula pyytää 31.8.2016 eroa nuorisolautakunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Vesa Korkkulan eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Nuorisolautakunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

26.09.2016

Kj/4

§ 833

V 12.10.2016, Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2016-009588 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Marja Suuroselle eron kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ Timo Vuoren uudeksi henkilökohtaiseksi varajäseneksi vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Marja Suurosen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Marja Suurosen (Kok.) 16.1.2013 (5 §) kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäseneksi vuoden 2016 lopussa päät-

26.09.2016

Kj/4

tyväksi toimikaudeksi. Marja Suuronen pyytää 31.8.2016 eroa kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 33 § mukaan vaalikelpoinen luottamustoimeen on henkilö, jonka kotikunta kyseinen kunta on. Luottamushenkilön menettäessä vaalikelpoisuutensa on sen toimielimen, jonka valittava luottamushenkilö on, todettava luottamustoimi päättyneeksi.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 33 ja 36 §:ssä (365/1995) määrätyn mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Marja Suurosen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

26.09.2016

Kaj/1

§ 834

V 12.10.2016, Vartiosaaren osayleiskaavan hyväksyminen (nro 12373)

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 48. kaupunginosan (Vartiosaari) Vartiosaarta ja sitä ympäröivää vesialuetta koskevan osayleiskaavaehdotuksen 24.11.2015 päivätyn ja 17.5.2016 sekä 21.9.2016 muutetun piirustuksen nro 12373 mukaisena ja osayleiskaavaselostuksesta ilmevin perustein oikeusvaikutteisena osayleiskaavana.

Tiivistelmä

Vartiosaari sijaitsee itäisessä Helsingissä, Laajasalon ja Vuosaaren välissä, noin seitsemän kilometriä linnuntietä Helsingin keskustasta. Noin 82 ha:n kokoinen saari on pääosin virkistys- ja lomakäytössä. Saari on maastoltaan ja luonnonoloiltaan vaihteleva ja rikas. Rantoja kiertää kulttuurihistoriallisesti arvokas vanha huvila-alue.

Vartiosaari osoitettiin vuoden 2002 yleiskaavassa selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Osayleiskaavatyö käynnistyi vuonna 2011.

Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Vartiosaaren uusi 5 000 - 7 000 asukkaan merellinen kaupunginosa tukeutuu keskustasta Laajasalon kautta kulkevaan raitiotieyhteyteen. Laajasalon ja Vuosaaren välissä sijaitsevan Vartiosaaren rakentaminen eheyttää kaupunkirakennetta ja avaa uusia joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä sekä virkistysreittejä Itä-Helsinkiin.

Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri ovat suunnittelun lähtökohtana ja tekevät asuinalueesta ainutlaatuisen. Uusi asuinalue sijoittuu saaren keskiosiin. Vihreällä rantavyöhykkeellä puutarhamaista huvila-aluetta täydennysrakennetaan maltillisesti ja uuden rantareitin varteen syntyy merellinen virkistysalue.

Osayleiskaava mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon. Vartiosaaren sijainti lähellä Helsingin keskustaa ja valmiin kaupunkirakenteen keskellä antaa asuinrakentamiselle edulliset kaupunkitaloudelliset lähtökohdat. Perustamisolosuhteiltaan keskimääräistä ongelmattomampi Vartiosaari on helposti ja nopeasti saatavissa rakentamiskelpoiseksi ja kaavoitettavissa asuinkäyttöön.

Esittelijän perustelut

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Osayleiskaavalla pyritään vastaamaan Helsingin seudun erityistavoitteisiin ja varmistamaan asuntotuotannon turvaaminen sijoittamalla uusi asuinalue olemassa olevan kaupunkirakenteen yhteyteen ja raideliikenteen varrelle. Uusi rakentaminen pyritään sovittamaan yhteen valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvojen kanssa. Osayleiskaava ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Vartiosaari on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu valkoiseksi alueeksi, jolle maakuntakaavakartalla ei ole osoitettu erityistä käyttötarkoitusta. Lisäksi Vartiosaari on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi, joka on valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009). Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osittaa muutakin vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Helsingin yleiskaava 2002:ssa Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla. Nyt laadittu kaavaratkaisu on uuden yleiskaavaehdotuksen mukainen.

Suunnittelualueella ei ole asemakaavaa ja siellä on voimassa rakennuskielto osayleiskaavan laatimiseksi.

Helsingin kaupunki omistaa noin 90 prosenttia saaren maa-alueesta ja noin puolet sen rakennuskannasta. Osayleiskaava on tehty kaupungin aloitteesta.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia arviolta 180 - 190 milj. € (hintataso 03/2015, alv 0 %). Kustannukset painottuvat rakentamisaikaan. Kaupungin uusista tonteista saatavat tulot, arviolta 190 - 230 milj. €, kertyvät pitkän ajanjakson kuluessa. Rakentamiskustannusten laskenta perustuu määrälaskentaan ja yksikköhinnoitteluun. Tonttitulojen arviointi perustuu AM-ohjelman 2012 mukaiseen hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaan.

Vartiosaaren liikennejärjestelmä

Vartiosaaren hyväksytyt liikennejärjestelmän suunnitteluperiaatteet ovat:

1. Vartiosaaren joukkoliikenne suunnitellaan siten, että raitiotieyhteys keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta voi jatkua Vartiosaareen.
2. Vartiosaaren poikki suunnitellaan pyöräilyn ja jalankulun reitti, joka on osa laajempaa keskustasta Vuosaareen suunniteltua pyöräilyn laatukäytävää.
3. Alueen pysäköinti perustuu kerrostalovaltaisilla alueilla pääosin laitospysäköintiin.

Kaavakartassa olevan määräyksen mukaan Vartiosaaren kerrostalovaltaista rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös. Sitovalla päätöksellä tarkoitetaan päätöstä Vartiosaaren raitiotiestä, jota varten laaditaan asemakaavoituksen aikataulussa raitiotien yleissuunnitelma ja hankesuunnitelma.

Raitiovaunuyhteyden lisäksi Vartiosaareessa varaudutaan myös bussin liikennöintiin, jotta mahdollistetaan vaihdoton yhteys Herttoniemeen ja siten myös itään suuntautuville matkoille tarjotaan kilpailukykyinen joukkoliikenteen vaihtoehto.

Vartiosaaren rakentaminen lisää autoliikennettä ja sen vaikutukset näkyvät Laajasalossa ja Herttoniemessä, joissa ruuhkautuminen lisääntyy. Laajasalon ja Herttoniemen katuverkossa on kuitenkin rajalliset mahdollisuudet tehdä merkittäviä toimenpiteitä kasvavan autoliikenteen mahdollistamiseksi. Liikennejärjestelmäraportissa todetun mukaisesti Laajasalon ja Herttoniemen alueelle laaditaan kokonaisvaltainen liikenne-

nesuunnitelma Laajasalontien bulevardin alueen sekä Vartiosaaren asemakaavoituksen yhteydessä.

Vartiosaaren osayleiskaava mahdollistaa jatkoraitiotieyhteyden Vartiosaaresta Vuosaareen. Uuden yleiskaavan (kaupunkikaavan) taustaselvitykseksi tehdyssä raideliikenteen verkkoselvityksessä todetaan, että tämä raitiotieyhteys Vartiosaaren ja Vuosaaren välillä ei ole yhteiskuntataloudellisesti kannattava.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Osayleiskaavan osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti ja suunnittelun aikana on useassa eri vaiheessa ollut mahdollista esittää mielipiteitä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja maankäyttövaihtoehdoista esitettiin 132 mielipidettä. Osayleiskaavaluonnoksesta jätettiin 59 mielipidettä.

Osayleiskaavaehdotusta on kehitetty ja muutettu saatujen mielipiteiden ja viranomaiskannanottojen sekä tehtyjen selvitysten pohjalta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä 1.12.2015, jonka jälkeen kaavaehdotus pidettiin julkisesti nähtävillä 18.12.2015 - 29.1.2016.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 57 muistutusta. Nähtävilläpidon jälkeen saapui kolme kirjettä. Lisäksi saatiin Helen Oy:n, Helen sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän, kaupunginmuseon, kiinteistölautakunnan, liikennelaitos -liikelaituksen, liikenneviraston, museoviraston, pelastuslautakunnan, suomenkielisen työväenopiston, taidemuseon, Uudenmaan liiton, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, yleisten töiden lautakunnan ja ympäristölautakunnan lausunnot. Asuntotuotantotoimisto, kiinteistöviraston tilakeskus ja nuorisosiainkeskus eivät jättäneet lausuntoa.

Nähtävilläpidon aikana saadut muistutukset ja lausunnot sekä niihin annetut vastineet ilmenevät vuorovaikutusraportista (liite 4).

Muistutukset

Muistutukset ja kirjeet koskivat suurelta osin Vartiosaaren luonnon- ja virkistysympäristön muuttumista osayleiskaavan myötä rakennetuksi kaupunginosaksi sekä Vartiosaaren kulttuuriympäristön ja -arvojen säilymistä. Huolta kannettiin luonnon monimuotoisuuden katoamisesta ja lepakoiden, lintujen, metsien ja muiden luonnonarvojen säilymisestä. Vartiosaarta toivottiin kehitettävän ennen kaikkea virkistysaarena, ja tonttimaan löytymistä muualta mm. tiivistämällä jo rakennettuja alueita.

Lausunnot

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunnossa esitettiin, että maakuntakaava ei ole riittävästi ohjeena kun tarkastellaan Vartiosaaren ja muiden kaupunginosien toteuttamisen yhteisvaikutuksia, jotka syntyvät merellisestä kaupunginosien nauhasta uuden saaristoreitin varrella. ELY-keskus katsoo, että rakentamisen tapaa ja määrää on edelleen sovittava olemassa olevaan ympäristöön paremmin, jotta valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön ominaispiirteet saadaan turvattua.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä kannattaa pyrkimystä tehdä alueesta kestävästä liikkumisesta edistävää ja mahdollisimman autoriippumaton.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää osayleiskaavan mahdollistamaa saaren keskiosan tiivistä rakentamista ristiriitaisena saaren olennaisesti liittyvien ja RKY-2009:ssä todettujen valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen kanssa. Suunnittelun lähtökohtana tulee kaupunginmuseon johtokunnan mukaan olla valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti saaren merkittävät ympäristöarvot, joten Vartiosaaren rakentamisen tulisi jatkua pienimuotoisena myös saaren sisäosissa. Lausunnossa todetaan myös, että osayleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen on ristiriidassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kanssa.

Kiinteistölautakunta esittää, että pysäköintijärjestelyihin on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä erityistä huomiota. Keskitettyihin autopaikkojen pysäköintilaitoksiin perustuvaa päätöksentekoa pidetään toimivana, ja laitojen käyttöä tehostavia nimeämättömien autopaikkojen ratkaisua voidaan suosia lievemmillä pysäköintinormeilla. Kiinteistölautakunta katsoo, että hyvällä suunnittelulla pysäköintilaitokset voidaan toteuttaa kustannustehokkailla, pääosin maanpäällisillä pysäköintilaitoksilla, joihin voidaan tuoda myös muita toimintoja.

Museoviraston lausunnossa esitettiin, ettei osayleiskaava täytä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuri- ja luonnonympäristöä koskevaan erityistavoitetta. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevan valtioneuvoston päätöksen mukaan alueiden käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Lausunnossa esitettiin myös, että kaava on alueen käyttöä ohjaavan maakuntakaavan vastainen, eikä täytä maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan laatimiselle asettamia sisältövaatimuksia rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonvarojen vaalimisesta (MRL 39 §). Museovirasto katsoo, että raitiotien varaan rakentuva usean tuhannen asukkaan kerrostalovaltainen lähiö on räi-

keässä ristiriidassa Vartiosaaren valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) arvojen ja ominaispiirteiden kanssa.

Uudenmaan liitto katsoo, että kaavaratkaisu poikkeaa maakuntakaavasta, koska siinä osoitetaan merkittävää rakentamista maakuntakaavan valkoiselle alueelle. Maakuntakaavasta poikkeamista ja uuden alueen rakentamiskäyttöön ottamista on mahdollista perustella valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan raideyhteydellä, mutta silloin uudisrakentaminen on yksiselitteisesti sidottava päätökseen raiteiden toteutuksesta. Sitova päätös tulee Uudenmaan liiton mukaan määritellä kunnan rahoituspäätökseksi.

Yleisten töiden lautakunta esittää laakson eteläpuolella olevien korttelialueiden pienentämistä ja kaupunkiviljelykeskuksen ja kaupunginosa- puiston laajentamista yhtenäiseksi viheraluekokonaisuudeksi. Paikoin jyrkkä topografia on jatkosuunnittelun ja rakentamisen ympäristöllinen ja taloudellinen haaste, joten riittävän varhaisessa vaiheessa tulee tehdä kattavat massataloudelliset laskelmat ja suunnitelmat.

Ympäristölautakunnan lausunnossa nähtiin Vartiosaaren suurimman arvon olevan luonnonarvojen, kulttuuriarvojen ja maisema-arvojen muodostama kokonaisuus, ja ehdotetun rakentamisen nähtiin aiheuttavan suuria muutoksia saaren metsäiseen maisemakuvaan ja luonnonympäristön kokonaisuuteen etenkin saaren keskiosissa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta. Lausunnot on referoitu tarkemmin ja niihin on annettu vastineet liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa.

Osayleiskaavaehdotukseen tehdyt muutokset

Muistutuksissa ja lausunnoissa esitetyt asiat on otettu huomioon siten, että

- kaavakarttaan on lisätty kulttuuriperintökohteiden kaavamääräys: "Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia."
- Liuskekilouhos ympäristöineen on merkitty aluemerkinällä V /s ja A/s, jossa alueen luonto-, maisema- ja kulttuurihistorialliset sekä geologiset arvot tulee säilyttää. Louhoksen sijainti tutkitaan asema-kaavavaiheessa, jolloin puisto- ja rakentamisalueet suunnitellaan tarkemmin louhoksen sijainti huomioiden.

- Saaren koillisosassa sijaitseva kummeli on merkitty osayleiskaavaan kohdemerkinnällä ja siihen liittyvällä suojelumerkinnällä s (suojeltava alueen osa).
- kaavakarttaan on lisätty määräys "Asemakaavavaiheen suunnittelussa otetaan käyttöön Helsingin viherkerroinmenetelmä tonttien viherpinta-alan riittävän määrän ja laadun turvaamiseksi."
- raitioliikenteen sitovan päätöksen määrittelyä on tarkennettu selostuksessa kohdassa 7.10. "Kerrostalovaltaista asuinrakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös. Sitovalla päätöksellä tarkoitetaan valtuuston aikanaan tekemää päätöstä Vartiosaaren raitiotiestä, jota varten laaditaan asemakaavoituksen aikataulussa raitiotien yleissuunnitelma ja hankesuunnitelma."

Osayleiskaavan yhteydessä laadittua Vartiosaaren liikennejärjestelmäraporttia (liite 3) on päivitetty ja vastaavat korjaukset on tehty selostukseen. Lisäksi kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia, sekä selostukseen joitakin pienempiä tarkistuksia ja täydennyksiä.

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 kartta, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 2 Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 selostus, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 3 Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016
- 4 Vuorovaikutusraportti III 3.5.2016 liitteineen
- 5 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Ilmakuva 3.5.2016
- 2 Havainnekuva 24.11.2015, tarkistettu 3.5.2016

26.09.2016

Kaj/1

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
Kaupunginmuseo
Kiinteistölautakunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Pelastuslautakunta
Suomenkielinen työväenopisto
Taidemuseo
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnitteluvirasto 21.9.2016

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 kaavakartassa on huomattu kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyn jälkeen (17.5.2016) kaksi virhettä: kaksi kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä on virheellisesti merkitty raideliikenteen yhteystarvemerkinä. Aikaisemmissa kaavavaiheissa kaavakartan merkinnät olivat oikein.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.09.2016

Kaj/1

Virheet on korjattu kaavakarttaan oikeilla merkinnöillä 21.9.2016. Lisäksi kaavakartan nimiöön on lisätty mittakaava 1:4000.

Lisätiedot

Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.05.2016 § 182

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Ksv 1001_2

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 24.11.2015 päivätyn ja 17.5.2016 muutetun 48. kaupunginosan (Vartiosaari) Vartiosaarta ja sitä ympäröivää vesialuetta koskevan osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 hyväksymistä. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti liitteestä ja kaavaselostuksesta.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa esityksestään perusteluineen ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton tehtyihin muistutuksiin.
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet niihin mielipiteisiin, jotka on esitetty kirjallisesti nähtävilläoloajan ulkopuolella.

Käsittely

17.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Hylkäysehdotus:

Pekka Buttler: Esitämme että ehdotus Vartiosaaren osayleiskaavaksi hylätään.

Kannattaja: Elina Moisio

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitämme että ehdotus Vartiosaaren osayleiskaavaksi hylätään.

Jaa-äännet: 7

Hennariikka Andersson, Nuutti Hyttinen, Jape Lovén, Jaakko Meretnie-
mi, Matti Niiranen, Elina Palmroth-Leino, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Pekka Buttler, Elina Moisio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 7-2.

Varajäsen Pekka Buttler sekä jäsen Elina Moisio jättivät asiasta eriävän
mielipiteen.

Me allekirjoittaneet esitämme mielipiteenämme:

- että Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaan saamat lausunnot, erityisesti kaupunginmuseon johtokunnan lausunto, museoviraston lausunto ja ympäristölautakunnan lausunto antavat vakavasti aihetta har-
kita uudelleen valitun suunnitteluperiaatteen sopivuutta.
- että on ilmeistä, että Kaupunkisuunnitteluvirasto on lähes yksin näke-
myksessä, että ympäristöarvojen ja kulttuurihistoriallisten arvojen suo-
jeleminen voidaan toteuttaa yhdistettynä osayleiskaavaluonnoksen
massiivisen rakentamisen kanssa.
- että Helsingin ja helsinkiläisten kokonaisetua palvelisi paremmin, että
Vartiosaarta kehitettäisiin ympäristö- ja virkistysarvojen pohjalta, kuiten-
kin siten, että kaikille helsinkiläisille mahdollistettaisiin ympärivuotinen
mutkaton pääsy Vartiosaarelle.

Näiden seikkojen nojalla jätämme seuraavan eriävän mielipiteen Var-
tiosaaren osayleiskaavan käsittelyyn: Helsingin kaupungin tulee viipy-
mättä keskeyttää käynnissä oleva Vartiosaaren kaavoitus ja aloittaa
uusi kaavoitusprosessi joka asettaa kulttuurihistorialliset, maisemalliset,
ympäristölliset ja virkistysarvot Vartiosaaren tulevan suunnittelun lähtö-
kodiksi.

03.05.2016 Pöydälle

01.12.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

24.11.2015 Pöydälle

12.05.2015 Ehdotuksen mukaan

28.04.2015 Pöydälle

26.11.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

19.11.2013 Pöydälle

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Ritva Luoto, projektipäällikkö, puhelin: 310 37294
ritva.luoto(a)hel.fi
Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi
Niina Strengell, maisema-arkkitehti, maisemasuunnittelu, puhelin: 310 37458
niina.strengell(a)hel.fi
Riitta Salastie, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37218
riitta.salastie(a)hel.fi
Heikki Palomäki, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37312
heikki.palomaki(a)hel.fi
Mikko Haanperä, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37301
mikko.haanpera(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 310 37436
tiina.antila-lehtonen(a)hel.fi
Mikko Uro, viestintäsuunnittelija, puhelin: 310 37394
mikko.uro(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 23.02.2016 § 16

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antaa seuraavan lausunnon Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksesta.

Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden mukaan Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti, että rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös ja on erikseen selvitettävä, onko alueesta mahdollista tehdä vähäautoinen.

Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaluonnoksessa Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan kaupunginosa tukeutuu raitiotieyhteyteen. Sillat liittävätkin Vartiosaaren myös osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuiston virkistysreittejä. Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri tekevät asuinalueesta ai-
nutlaatuisen. Uusi tiiviisti rakennettu asuinalue sijoittuu saaren keskio-
siin sen halki kulkevan pääkadun ja raitiotien varrelle. Vihreällä ranta-

vyöhykkeellä puutarhamaista huvila-aluetta täydennysrakennetaan maltillisesti ja uuden rantareitin varteen syntyä monipuolinen merellinen virkistysalue.

Helsingin yleiskaavassa 2002 Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Vartiosaari on osoitettu edellisen maakunta-kaavavaiheen pohjalta pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi. Vartiosaaren valtakunnallinen kulttuuriympäristöstatus (RKY 2009) on otettu vaihemaakuntakaavassa huomioon ja saari on kokonaisuudessaan merkitty karttaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Saaren kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot

Vartiosaari on Museoviraston inventoinnissa (RKY-2009) valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Saari on osa Helsingin höyrylaivareittien varrelle syntyneitä kesähuvila-asutusta. Vartiosaaren kesähuvila-alue on edustava esimerkki Helsingin itäiseen saaristoon sijoittuvasta huvila- ja puutarhakulttuurista. Museovirasto on tehnyt Vartiosaaresta rakennussuojeluesityksen rakennusperintölain nojalla.

Vartiosaaren alue kuuluu Itä-Helsingin kulttuuripuiston

kehittämissuunnitelmaan. Suunnitelmalla pyritään parantamaan alueen kulttuuriperinnön ja maiseman arvojen esilletuomista, alueen saavutettavuutta sekä toiminnallista sisältöä.

Vartiosaaresta on tehty kulttuuriympäristöselvitys (Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy. 2012), joka käsittää rakennukset ja saaren huviloihin liittyvän puutarhakulttuurin. Selvityksen perusteella Vartiosaaren koko ranta-aluetta osana Itä-Helsingin huvilakulttuuria voidaan pitää erittäin merkittävänä. Selvityksen tuloksena on myös tullut esiin, että saaren sisäosien suoalueet muokattiin viljelykäyttöön 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Lisäksi lopputuloksena oli, että huviloiden alkuperäinen suhde maisemaan ja ympäröivään metsäluontoon on säilynyt poikkeuksellisen yhtenäisenä ja ehjänä Helsingin merellisessä maisemakuvassa rantavyöhykkeen paikoittaisesta umpeenkasvusta huolimatta.

Vartiosaaren huvila- ja ranta-alueen kehittämissuunnitelma (Studio Puisto Arkkitehdit Oy, VSU maisema-arkkitehdit Oy, Ateljee Suojo Ky) on laadittu vuonna 2014. Siinä on tutkittu ranta-alueen kehittämistä siten, että huvila-alueen kulttuuriarvot voivat säilyä. Ranta-alueelle on osoitettu vain harkittuihin paikkoihin pienimittakaavaista, alueen ominaisluonteen huomioon ottavaa täydennysrakentamista. Arvokkaimmik-

si luokiteltujen huviloiden pihapiireihin on osoitettu palauttavia toimenpiteitä.

Osayleiskaavan tavoitteena mainitaan rakennetun kulttuuriympäristön säilyminen ja kehittyminen Vartiosaaren kesähuvila-asutuksen kannalta tärkeillä ranta-alueilla; sen sijaan osayleiskaava merkitsee suuria muutoksia saaren keskiosassa, joka osayleiskaavassa on osoitettu uudisrakentamiseen. Saaren keskiosan rakentuminen muuttaa huvilasaaren kokonaisuuteen, luonteen ja ympäristön huvilasaaresta rakennetuksi saaristokaupunginosaksi.

Osayleiskaavassa Vartiosaaresta suojellaan yhteensä noin 50 kulttuurihistoriallisesti arvokasta huvilaa tai huvilaympäristöön kuuluvaa rakennusta tai rakennelmaa kuten rantasaunoja ja talousrakennuksia. Huvilarakennusten lisäksi suojeltaviksi on osoitettu säilytettäviä saaren huviloiden puutarhakulttuuriin olennaisesti kuuluvia puutarhasommitelmia ja -rakenteita. Kaikilla suojeltaviksi merkityillä alueilla korostetaan kulttuurihistoriallisten ja puutarhahistoriallisten arvojen säilyttämistä. Kaupunginmuseon johtokunta pitää osayleiskaavaluonnosta tältä osin hyvin rantavyöhykkeen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioon ottavana. Johtokunta kuitenkin korostaa, että tarkemmat suojelutavoitteet tulee asemakaavavaiheessa määrittellä yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Vartiosaaren kaakkoisosassa sijaitsevaa mahdollista muinaishautaa on selvitetty. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, ettei paikalla ole jälkiä muinaishaudasta ja näin ollen sen rauhoitus puretaan. Saaren koillisosassa sijaitsee muinaismuistolain suojelema kummeli. Kummeli sijaitsee V/s – alueella: Virkistysalue, jonka luonto-, maisema ja kulttuurihistorialliset ja geologiset arvot tulee säilyttää. Saaren keskiosassa on liuskekilouhos. Se sijaitsee osittain V/s - alueella ja osittain kerrostalovaltaisella AK -alueella. Kummeli ja liuskekilouhos tulee ottaa huomioon tulevassa suunnittelussa. Ensimmäisen maailmansodan linnoitteita ei ole saarella.

Maisema, luonto ja kulttuuriympäristö muodostavat Vartiosaaresta herkkäsuhteisen kokonaisuuden.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää osayleiskaavan mahdollistamaa saaren keskiosan tiivistä rakentamista ristiriitaisena saareen olennaisesti liittyvien ja RKY-2009:ssä todettujen valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen kanssa. Suunnittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti saaren merkittävät ympäristöarvot, joten Vartiosaaren rakentamisen tulisi jatkua pienimuotoisena myös saaren sisäosissa. Osayleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen on myös ristiriidas-

sa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksen kaavamerkinnän kanssa.

Vartiosaaren asema tulevaisuudessa korostuu, kun uuden yleiskaavan mitoituksen mukaisesti asukasmäärät kasvavat huomattavasti läheisillä asuinalueilla. Laajojen lähellä sijaitsevien ja helposti saavutettavien kaupunkiluontokohteiden käyttöarvo nousee entisestään. Vartiosaari tulisi olemaan tarpeellinen ja houkutteleva virkistytymisen paikka uusille asukkaille. Tiivistyvä kaupunki tarvitsee henkireikänsä, Vartiosaari on näistä yksi. Kaupunginmuseon johtokunta korostaa, että rannat, lähisaaristo ja siihen liittyvä huvilakulttuuri ja saaristoluonto tekevät Helsingistä ainutlaatuisen merellisen pääkaupungin, joka kiinnostaa myös matkailijoita.

Kaupunginmuseon johtokunta ei puolla laajamittaista rakentamista sallivan Vartiosaaren osayleiskaavan hyväksymistä.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 16.02.2016 § 23

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Vartiosaaren osayleiskaavasta nro 12373:

Pelastuslautakunta puoltaa kaavoitusratkaisua, jossa Vartiosaaren tavoitettavuutta parannettaisiin kahdella eri sillalla: Laajasalo – Vartiosaari, sekä Ramsinniemi – Vartiosaari.

Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon pelastustöiden mahdollistaminen RakMK E1 kohdan 11.2.1 mukaisesti. Edellä mainittu tulee huomioida soveltuvin osin myös mahdollista raideyhteyttä kehitettäessä.

Vartiosaaren alueelle tulee kaavoittaa vesiasemat riittävän sammutusveden saannin varmistamiseksi pelastuslaitoksen antamien ohjeiden mukaan.

09.06.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

26.09.2016

Kaj/1

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Juha Rintala, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31235
juha.rintala(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.02.2016 § 75

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Vartiosaari on kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilasaari, joka tällä hetkellä on pääasiassa loma- ja virkistyskäytössä.

Liikenne ja yhdyskuntatekniikka

Laajasalon raitiotien ja Kruunusiltojen suunnittelu on käynnissä. Kruunusiltojen rakentaminen ja sen mahdollistama suora raitiotieyhteys keskustasta Laajasalon kautta Vartiosaareen on edellytys kestävän yhdyskuntarakenteen toteutumiselle Vartiosaareessa. Ilman Kruunusiltoja Vartiosaareen ei ole mahdollista järjestää vaihdotonta joukkoliikennettä kantakaupunkiin.

Vartiosaaren katuverkko perustuu alueen keskellä kulkevaan kokoojakatuun sekä sitä täydentäviin tonttikatuihin. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon katualueilla riittävät tilavaraukset kaikkia liikennemuotoja ja yhdyskuntateknisiä toimintoja - myös katujen ylläpitoa, lumen välivarastointia, istutuksia ja imeytykseen perustuvia hulevesiratkaisuja - varten. Pysäköinti tulee ensisijaisesti järjestää tonteille, jolloin kadunvarsipysäköinti on vain täydentävä ratkaisu.

Lumi ja hulevedet

Helsingissä on jatkuvasti pulaa lumen välivarastointipaikoista. Tiivistyvässä kaupungissa tilanne pahenee. Aurauslumelle tulee olla varattuna tilaa sekä yleisiltä alueilta että tonteilta.

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksessa on laadittu kattava hulevesien hallintaselvitys, jossa oli mukana myös rakennusviraston edustajia. Selvitys luo hyvän pohjan jatkosuunnittelulle.

Viheralueet, maisema ja kulttuurihistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Osayleiskaavaehdotuksen tavoitteiksi on muiden muassa asetettu Vartiosaaren liittäminen osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuistoa ja sen virkistys- ja matkailupalveluja. Vartiosaaressa tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhamaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät.

Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta näin massiivisella rakentamisella. Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskaaressa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vartiosaaren laaksoalueella sijaitsevaa palstaviljelyaluetta luonnehditaan suunnitelmassa Vartiosaaren sydämeiksi. Säilyäkseen tämä tunnelmaltaan ainutlaatuinen laaksopainanne kosteikkoaiheineen vaatii palstaviljelyalueen lisäksi ympärilleen rauhallisen vihervyöhykkeen, sillä viherkatot ja muut vastaavat ratkaisut eivät voi korvata tarpeeksi laajoja ja yhtenäisiä vihervyöhykkeitä.

Laakson viheraluekokonaisuus jatkuu kaakon suuntaan muuttuen luonteeltaan toiminnallisemmaksi kaupunginosapuistoksi leikkipaikkoineen, pelikenttineen ja kaupunkiviljelykeskuksineen.

Laakson eteläpuolella olevaan pohjoisrinteeseen suunnitellut korttelit kaventavat koulun kohdalla laakson vihervyöhykettä. Korttelialueiden pienentäminen tai jopa niiden poistaminen kokonaan yhdistää kaupunkiviljelykeskuksen, kaupunginosapuiston ja laaksoalueen viljelyineen ja vesiaiheineen yhtenäiseksi viheraluekokonaisuudeksi. Yhtenäinen viheraluekokonaisuus olisi sekä ylläpidollisesti että ekologisesti toimiva ratkaisu.

Massatalous ja esirakentaminen

Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti. Muihin aluerakentamiskohteisiin verrattuna maaperäolosuhteet luovat edellytyksiä asuntotuotannon tavanomaista nopeammalle käynnistettävyydelle. Alueelliset esirakentamistoimenpiteet ja toimijakohtainen maaperän lujittaminen rajoittuvat hyvin suppealle alueelle. Vartiosaaren maaperä ei ole pilaantunutta. Vartiosaaren paikoin jyrkkä topografia on jatkosuunnittelun ja rakentamisen ympäristöllinen ja taloudellinen haaste. Tästä syystä on erityisen tärkeää tehdä riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa kattavat massataloudelliset laskelmat ja suunnitelmat. Rakentamisessa tulee kiinnit-

tää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana.

Veneiden talvisäilytys ja julkinen kaupunkitila

Liikuntavirastolla on käynnissä selvitys veneiden talvisäilytyksestä Helsingissä. Se osoittaa, ettei viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti kasvanutta venepaikkojen määrää ole riittävästi otettu huomioon maankäytön suunnittelussa.

Veneiden talvisäilytysalueiden puute koetaan jo nyt ongelmalliseksi ja kehitysnusteen mukaan on arvioitu, että vuonna 2030 veneiden talvisäilytyspaikkoja tulee olemaan noin 5 000 kappaletta liian vähän. Tilanteen parantamiseksi on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin jo rakennetuilla alueilla. Tuleville, uusille merellisille asuinalueille tulee maankäytön suunnittelussa varata tarpeellinen tila veneiden talvisäilytyksen tarpeisiin.

Veneily on merellisyyden, luonnon ja kulttuurihistorian ohella olennainen osa Vartiosaaren vetovoimaisuutta asuinalueena. Vartiosaaren osayleiskaavaan on merkitty kaksi venesatamaa. Venesatamat vaativat vesialueen lisäksi tilavarauksia myös maalle esim. kuljetusten, puhtaanapidon, erilaisten veneilyä tukevien palveluiden ja veneiden talvisäilytyksen tarpeisiin. Jotta myöhemmin vältetään ongelmallisilta tilanteilta ja erityisesti julkisen ympäristön kuten katujen, aukoiden ja viheralueiden kannalta huonoilta ratkaisuilta, tulee Vartiosaaren osayleiskaavaan merkitä venesatamien vaatimat tilan tarpeet myös Vartiosaaren maa-alueella. Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä.

Kustannukset

Osayleiskaavan toteuttamisen kustannukset kaupungille ovat kaavaselostuksessa suuruusluokaltaan:

- kadut 24 miljoonaa euroa
- raitiotie 21 miljoonaa euroa
- sillat 44 miljoonaa euroa
- puistot ja virkistysalueet 23 miljoonaa euroa
- palvelurakennukset 40 miljoonaa euroa
- satamat 20 miljoonaa euroa
- korjausvelka 12 miljoonaa euroa

Kaavaselostuksen mukaan kokonaiskustannukset ovat yhteensä noin 180–190 miljoonaa euroa. Vartiosaaren tonttitulot ovat noin 190–230 miljoonaa euroa.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella."

Käsittely

16.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Henrik Nyholm: Korvataan (18) : "Yleisten töiden lautakunnan mielestä Vartiosaaren ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherveston ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpaineita, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ottoa.

Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulu, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti.

Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään."

Kannattaja: Pörrö Sahlberg

Vastaehdotus:

Pörrö Sahlberg: 1: LISÄTÄÄN 1: (ja luonnonmukaiset vanhat metsät), eli (7) viimeinen lause kuulumaan: "Vartiosaassa tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät."

2: (ja viheralueiden käyttö & erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä) eli (8) viimeinen lause kuulumaan: "Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskaavassa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi."

2: (8) ensimmäinen lause: "Tavoitteiden toteutuminen on haasteellista ja vaatii paljon jatkosuunnittelulta." KORVATAAN lauseella: "Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta näin massiivisella rakentamisella."

5: KORVATAAN (12) ensimmäinen lause kahdella lauseella: "Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti."

6: LISÄTÄÄN (12) loppuun: "Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana."

7: Kohdan (15) loppuun lisäys: "Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä."

Lisätään lausunnon loppuun kappale:

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon

"Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita."

Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella.

Kannattaja: Henrik Nyholm

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: 1: LISÄTÄÄN 1: (ja luonnonmukaiset vanhat metsät), eli (7) viimeinen lause kuulumaan: "Vartiosaassa tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhamaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät." 2: (ja viheralueiden käyttö & erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä) eli (8) viimeinen lause kuulumaan: "Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskaavassa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi." 2: (8) ensimmäinen lause: "Tavoitteiden toteutuminen on haasteellista ja vaatii paljon jatkosuunnittelulta." KORVATAAN lauseella: "Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta näin massiivisella rakentamisella." 5: KORVATAAN (12) ensimmäinen lause kahdella lauseella:

"Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti." 6: LISÄTÄÄN (12) loppuun: "Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana." 7: Kohdan (15) loppuun lisäys: "Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä." Lisätään lausunnon loppuun kappale:

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella."

Jaa-äännet: 4

Matti Kopra, Terhi Koulumies, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi

Ei-äännet: 5

Antti Möller, Henrik Nyholm, Eija Paananen, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan (18) : "Yleisten töiden lautakunnan mielestä Vartiosaaren ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherverkostolle ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpaineita, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ottoa. Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulu, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti. Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään."

Jaa-äännet: 5

Matti Kopra, Terhi Koulumies, Antti Möller, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi

Ei-äännet: 4

Henrik Nyholm, Eija Paananen, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Eriävä mielipide:

Henrik Nyholm: Mielestäni Vartiosaaren ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherverkostolle ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemeen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpaineita, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ottoa.

Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulu, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti.

Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään.

09.02.2016 Pöydälle

25.08.2015 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

18.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Suomenkielinen työväenopisto Rehtori 15.2.2016

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnittelulautakunta on pyytänyt suomenkielisen työväenopiston lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta. Työväenopisto on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Vartiosaaren suunnitelmissa on ollut kolme vaihtoehtoa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- A. saari säilyy virkistysalueena
- B. saareen rakennetaan noin 5 000-6000 asukkaan kaupunginosa
- C. saareen rakennetaan pientalovaltainen kaupunginosa

Vaihtoehdon B mukaan Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja.

Tulevaisuuden tutkimuskeskus järjesti yhdessä Helsingin kaupunki-suunnitteluviraston kanssa kaksi niin kutsuttua tulevaisuusklinaa, joissa tulevaisuustyöpajamuotoisesti suunniteltiin Vartiosaaren tulevaa asuinalueita. Tulevaisuusklinaoiden osallistujat ideoivat pienryhmissä, millainen Vartiosaari voisi asuinalueena olla ja millaisen asuinalueen he siitä itse haluaisivat.

Tulevaisuusklinaoissa korostettiin, että Vartiosaarta suunniteltaessa pitäisi välttää turhaa sovinnaisuutta ja kokeilla aluetta kunnioittaen niin uudenlaista rakentamista kuin uusia sosiaalisia käytäntöjä. Esimerkiksi erilaiset yhteisomistuksen muodot ja itsehallintokokeilut saivat kannatusta. Jos Vartiosaaren muodostuu vahvoja paikallisyhteisöjä – joiden syntyä alueen suunnittelun pitäisi edistää – nämä yhteisöt voivat osallistua aktiivisesti alueen kehittämiseen, myös Työväenopiston yhteistyökumppanina.

Vartiosaaren suunnittelussa voitaisiin hyödyntää myös Helsingin historiaa. Vartiosaari oli esimerkiksi 1900-luvun alussa Helsingin höyrylaiva-liikenteen keskuksia.

Asuinalueena Vartiosaari voisi avata helsinkiläisille uuden portin merelle ja jopa auttaa elvyttämään hiipunutta vesiliikennekulttuuria.

Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että Vartiosaaren vahvaa identiteettiä ei hävitettäisi rakentamalla saareen anonyymia ja luonnonympäristöön huonosti sopivaa ”bulkkiarkkitehtuuria. Vartiosaari ansaitsee kunnianhimoista, esteettistä, ekologista ja kestävästä rakentamisesta. Asiantuntijatilaisuudessa ehdotettiin, että Vartiosaaresta voisi tulla puurakentamisen kansainvälinen esimerkkikohde.

Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti, että rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös ja että on erikseen selvitettävä, onko alueesta mahdollista tehdä vähäautoinen. Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaluonnoksessa Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan kaupunginosa tukeutuu raitiotieyhteyteen.

Uusi asuinalue liittyy osaksi keskustasta Vuosaaren kulkevaa raitiotie- ja pyöräilyverkostoa. Sillat liittyvät Vartiosaaren myös osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuiston virkistysreittejä. Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri tekevät asuinalueesta ainutlaatuisen.

Helsingin yleiskaavassa 2002 Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa 9.1.2015 on tarkistettu voimassa olevia maakuntakaavoja. Vartiosaari on osoitettu siinä edellisen maakunta-kaavavaiheen pohjalta pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi. Vartiosaaren valtakunnallinen kulttuuriympäristöstatus (RKY 2009) on otettu vaihemaakuntakaavassa huomioon ja saari on merkitty karttaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Osayleiskaavan tavoitteena mainitaan rakennetun kulttuuriympäristön säilyminen ja kehittyminen Vartiosaaren kesähuvila-asutuksen kannalta tärkeillä ranta-alueilla; sen sijaan osayleiskaava merkitsee suuria muutoksia saaren keskiosassa, joka osayleiskaavassa on osoitettu uudisrakentamiseen. Saaren keskiosan rakentamisen kautta osayleiskaavan toteutuminen muuttaa huvilasaaren kokonaisuuteen, luonteen ja ympäristön huvilasaaresta rakennetuksi saaristokaupunginosaksi. Se ei ole enää virkistysalue, vaan nykyaikainen asuinalue puistoineen ja lähialveluineen.

Työväenopiston näkökulmasta toisaalta tiivis rakentaminen on mielekästä, jos osakeskusten väliin ja sisään jää riittävästi luontoa ja muuta virkistysalueita. Opiston kannalta on toivottavaa, että alueelle ulottuu joukkoliikenne ja riittävän tiheät aikataulut myös iltaisin. Opisto voisi opetuksessaan hyödyntää Vartiosaaren ainutlaatuista luontoympäristöä. Toisaalta kaupunkilaiset tarvitsevat myös virkistysalueita ja lähiluontoa, jossa sienestää ja marjastaa ja nauttia luonnon rauhasta. Opisto on toteuttanut erilaisia luontokursseja mm. Nuuksiossa ja Luukissa. Vartiosaari olisi mainittuja alueista lähempänä. Opisto ei saane enää uusia toimitiloja. Opiston opetusta suunnataan myös ulos luokahuoneesta. Vartiosaari voisi osaltaan olla opiston ”luontoluokka”.

Työväenopiston kurssitarjonnan tavoitteena on olla lähellä asukkaita eri puolilla Helsinkiä niin, että joukkoliikenne tarjoaa kulkemismahdollisuuden. Osa kaupunkilaisista tulee pitkänkin matkan päästä kursseille, osalle on tärkeää saada opetusta lähialueellaan, mm. ikäihmiset ja pienten lasten vanhemmat.

Opiston palveluverkkosuunnitelman päivitys on tehty. Sen lähtökohtana on että uusille alueille opisto ei suunnittele uusia omia tiloja. Opisto toimii yhteistyössä eri hallintokuntien ja mahdollisten muiden yhteistyö-

kumppaneiden kanssa niin, että opetustarjontaa on saatavilla uusilla asuntoalueilla kustannustehokkaasti yhteiskäytöllä mm. koulutiloissa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Opiston tarpeet on syytä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Työväenopiston toiminen ja näkyminen esikaupungeissa pitää asukkaita ja alueita elinvoimaisina, turvallisina ja vireinä myös ilta-aikana. Opisto luo omalta osaltaan yhteisöllisyyttä ja antaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen koko kaupungin alueella. Tämä voi toteutua Vartiosaaren, vaikka sitä ei rakennettasikaan, ainakaan kovin tehokkaasti.

Suomenkielinen työväenopisto 4.8.2015

Lisätiedot

Hannele Koli-Siiteri, asiakaspalveluosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88521
hannele.koli-siiteri(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 11.02.2016 § 60

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kiinteistölautakunta toteaa, että Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus kokonaisuuteen nähden pieniä täsmennyksiä lukuun ottamatta vastaa osayleiskaavaluonnosta.

Lautakunta pitää siten 3.9.2015 antamassaan alla olevassa lausunnossa.

Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksessa on onnistuneesti pystytty yhdistämään alueeseen liittyvät monet ristiriitaiset tavoitteet. Keskittämällä uusi tehokas kerrostalorakentaminen palveluineen saaren rakentamattomaan keskiosaan on pystytty tarjoamaan mahdollisuus asuntotavoitteen mukaiseen 5 000 - 7 000 uuden asukkaan merellisen asuinalueen muodostamiseen. Samalla on luotu hyvät edellytykset kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön ja rantaluonnon säilymiselle sekä rantavyöhykkeen avaamiselle virkistyskäyttöön. Saaren korkealla sijaitsevaa, rantaan voimakkaasti viettävää keskiosaa on kaavaluonnosratkaisussa hyödynnetty tavalla, joka mahdollistaa merinäkömiä suurelle osalle asunnoista.

Raitiliikenne- ja sen jatkoyhteysvaraus Vuosaaren mahdollistaa tavoitellun ns. saaristoratikkareitin ja siihen kuuluvan polkupyöräyhteyden

(saaristobaana) toteuttamisen. Täydentämällä keskustaan vievää raitiovaunuyhteyttä toimivalla suoralla linja-autoyhteydellä Herttoniemen metroasemalle Vartiosaaren autonkäyttötarvetta voidaan minimoida ja autopaikoitustarvetta karsia.

Vanha harvahko rantahuvilamiljöö on osa Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutusta, joka on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009). Se on onnistuneesti esitetty täydennettäväksi tavalla, joka mahdollistaa vanhojen huviloiden säilymisen kaupunkirakennetta ja -kuvaa rikastuttavana osana. Tonteille sijoittaminen ja käyttötarkoituksen joustava kaksoismerkintä AP/P mahdollistaa vanhojen huviloiden monipuolisen käyttämisen niin asumiin kuin palvelu- ja hallintotoimintaan. Onnistuneella ratkaisulla edistetään huviloiden säilymistä tilanteessa, jossa tavanomainen, vain yhden käyttötarkoituksen ratkaisun mukainen kaavoitusvaiheessa ajateltu (erikois)toiminta päättyy ilman jatkajaa ja huvila jää tyhjiin. Monipuolinen käyttömahdollisuus nopeuttaa huvilan uuden käyttäjän löytymistä ilman hidasta kaavamuutostarvetta. Vartiosaaren siltayhteys uusine katu-yhteyksineen alentaa huomattavasti huviloiden ylläpito- ja kunnostuskustannuksia. Kaupunki omistaa noin puolet saaren huviloista.

Puistoalueille on jäänyt varsin vähän rakennuksia ja rakennusryhmiä. Niiden säilymisen edistämiseksi tulisi jatkosuunnittelussa pyrkiä muodostamaan rakennuksista ja niiden toimivista pihapiireistä AP/P -tontteja.

Kaupungin pääosin omistaman saaren ranta-alueet on hyvin suuressa määrin varattu kaupunkilaisten virkistykseen. Ohjeellinen ulkoilu- ja rantareitistö sekä niihin liittyvät palvelurakennemahdollisuudet on sijoitettu virkistyskäyttöä tukevalla ja rantaluonnon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön säilymistä edistävällä tavalla.

Lautakunta katsoo, että alueen jatkosuunnittelussa ei tule tinkiä asukastavoitteesta. Vain asukastavoitteen ylärajan asukasmäärä voi pitkäläkin tähtämällä varmistaa alueelle hyvän, autonkäyttötarvetta minimoivan joukkoliikennetason sekä toimivat lähipalvelut. Tiiviin rakentamisen, rantaluonnon, rantavirkistystavoitteiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön vuoksi tulevaisuuden täydennysrakentamisella on hyvin vaikea torjua uusille asuinalueille ominaista ensimuuttoaallon jälkeistä asukasmäärän laskutrendiä.

Pysäköintijärjestelyihin on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä erityistä huomiota. Lautakunta pitää kaavaselostuksessa pohdittua keskitettyihin autopaikkojen pysäköintilaitoksiin perustuvaa päätöksentekoa toimivana. Pysäköintilaitosten käyttöä tehostavia nimeämättömien autopaikkojen ratkaisuja voidaan suosia lievemmillä pysäköintinormeilla. Hyvällä

suunnittelulla pysäköintilaitokset voidaan urbaanin, tiiviisti rakennettavan keskiosan topografiaa hyödyntäen toteuttaa kustannustehokkailla, pääosin maanpäällisillä pysäköintilaitoksilla, joihin voidaan sijoittaa myös muita toimintoja.

03.09.2015 Ehdotuksen mukaan

20.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 02.02.2016 § 40

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus muuttaisi nykyisen luonnontilaltaan rikkaan ja monipuolisen saaren noin 5000–7000 asukkaan tiiviisti rakennetuksi kaupunginosaksi, joka tukeutuisi raitiovaunu-, kävely- ja pyöräily-yhteyksiin.

Vartiosaaren suurin arvo on luonnonarvojen, kulttuuriarvojen ja maisema-arvojen muodostama kokonaisuus. Ehdotettu rakentaminen aiheuttaisi suuria muutoksia saaren metsäiseen maisemakuvaan ja luonnonympäristön kokonaisuuteen etenkin saaren keskiosissa.

Luonnonsuojeluohjelman päivitystyön yhteydessä tehdyn metsäverkoston selvityksen mukaan Helsingin laajat, yhtenäiset yli 40 ha:n kokoiset metsäkokonaisuudet muodostavat monimuotoisia metsäluonnon ydinalueita, jotka ovat metsäverkoston kannalta keskeisiä. Vartiosaaren pinta-alasta 64 ha on metsää, joka täyttää metsäverkoston selvityksen kriteerit. Saari on siten yksi Helsingin metsäverkoston laajimmista metsäalueista, metsäluonnon ydinalueista, jotka tulisi pyrkiä säilyttämään rakentamattomina. Suurin osa metsäalueesta sijaitsee saaren keskiosassa, jonne rakentamista esitetään.

Vartiosaaren metsäalue sijoittuu Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormelle. Metsäinen runkoyhteys Laajasalosta Meri-Rastilaan ylläpitää vihersormea ja sen toimivuus kaupunkiekologisena yhteytenä tulee tur-

vata. Rakentaminen jättäisi Vartiosaareen noin 22 ha metsää. Laajan yhtenäisen metsäalueen merkittävä supistuminen heikentäisi koko vihersormen viheryhteyttä.

Vartiosaarella on yhteensä 20 luontotietojärjestelmän arvokasta luontokohdetta: mm. 12 arvokasta kasvillisuus- ja lintukohdetta, metsäluonnon monimuotoisuusohjelman mukainen metsäkohde, kääpäkohde, ja lisäksi se on kokonaisuudessaan tärkeää lepakoaluetta. Alueet sijaitsevat osin hajallaan eri puolilla saarta. Niistä ei siten muodostunut usean päällekkäisen luontoarvon kriteerin mukaisesti perustettavia luonnonsuojelualueita. Vartiosaarella on yksi pienialainen jo perustettu luonnonsuojelualue, joka kattaa Suomen ainoan rantaruttojuuren kasvupaikan.

Osayleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen supistaisi merkittävästi luonnontilaisia ja monimuotoisia elinympäristöjä. Osayleiskaavassa on esitetty monia haitallisten luontovaikutusten lieventämiseen tähtäviä toimia ja määräyksiä, joilla monia yksittäisiä luontoarvoja voidaan säilyttää. Tämä ei kuitenkaan turvaa riittävästi arvokkaan luontokokonaisuuden säilymistä, jossa luonto-, maisema- ja kulttuurihistorialliset arvot muodostavat erottamattoman kokonaisuuden.

Vartiosaaren merkitys luonnontilaisena ja lähes rakentamattomana virkistysaarena sekä metsäverkoston solmukohtana korostuu, kun uuden yleiskaavaehdotuksen mitoituksen mukaan Laajasalon asukasluku tulee kaksinkertaistumaan vuoteen 2050 mennessä. Myös muualla Itä-Helsingissä on odotettavissa huomattavia asukasmäärien lisäyksiä. Virkistyskäyttöpaine itäisillä virkistysalueilla on jo nyt suuri ja tiivistymisen myötä se kasvaa entisestään. Kaupunkiluonnon ihmisten terveyttä edistävästä vaikutuksesta saadaan jatkuvasti vahvempaa tutkimusnäyttöä; kyseessä on ehkä merkittävin kaupunkiluonnon ekosysteemipalveluista. Vartiosaari on nykyisin kokonsa ja laatuunsa nähden virkistysalueena alikäytössä, koska saaren saavutettavuus on huono.

Ympäristölautakunnan mielestä Vartiosaari tulisi säilyttää pääosin rakentamattomana koillisen, Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan, vihersormen osana. Tällä tavoin saaren luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvot säilyisivät ja palvelisivat Itä-Helsingin ja laajemminkin koko Helsingin kasvavaa asukasmäärää.

Mikäli osayleiskaavaehdotuksen mukaiseen asuntorakentamiseen päädytään, se tulee ympäristölautakunnan mielestä toteuttaa yleiskaavakauden loppupuolella raitiotieverkon toteutumisen aikataulussa. Saaren virkistyskäyttöä tulee kehittää jo sitä ennen. Tähän aiemmin tarkastelussa ollut virkistyskäyttövaihtoehto antaa hyvän pohjan. Erityisesti tuli-

si selvittää saaren saavutettavuuden parantamista joko vesiteitse tai kevyellä sillalla Laajasalon suunnasta.

25.08.2015 Ehdotuksen mukaan

04.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Raimo Pakarinen (luontovaikutukset), ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534

raimo.pakarinen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 23.12.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt liikennelaitos -liikelaitokselta (HKL) lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavasta nro 12373. Vartiosaa-
resta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu
saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläi-
siä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Vartiosaarta suunnitel-
laan 5 000- 7 000 asukkaalle.

Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (10.11.2015) on esitetty
raitiotielle jatkoa Vartiosaaresta Ramsinniemen kautta Vuosaareen (ns.
Saaristoratikka). Vartiosaaren kaavoituksessa varaudutaan yhteyden
toteuttamiseen myöhemmin. Yhteys liittäisi Vartiosaaren myös Vuosaa-
ren monipuolisiin palveluihin sekä poikittaiseen joukkoliikenteen runko-
yhteyteen (ns. Jokeri 2). Yhteys voidaan toteuttaa myös bussina.

Vartiosaaren on alustavasti suunniteltu kolme pysäkkiä, joista yksi on
Vartiosaaren linjan päätepysäkki. Pysäkkien välinen etäisyys on tällöin
noin 350–400 m, ja ne sijaitsevat keskeisesti maankäyttöön nähden.
Kävelyetäisyys pysäkeille on enintään 400 m. Pysäkkien määrä on voi-
makkaasti sidoksissa maankäyttösuunnitelmissa esitettyyn rakentee-
seen "kolmesta kylästä". Pysäkit mitoitetaan palvelemaan kahden vau-
nuyksikön pituisia raitiovaunuja. Vartiosaaren päätepysäkki suunnitel-
laan ensisijaisesti liikennöitäväksi vaunuille, joissa on ohjaamot molem-
missa päissä (vrt. Raide-Jokeri), jolloin muulta maankäytöltä tilaa vie-

vää kääntösilmukkaa ei tarvitse toteuttaa vaikeisiin maasto-olosuhteisiin.

HKL on lausunut Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta (5.6.2015) seuraavaa:

HKL:n kantana on, että raitiotie tulee sijoittaa omalle väylälleen ja sille tulee taata esteetön kulku. Mahdollisen ajoneuvoliikenteen kääntymisen vasemmalle tulee estää. Lisäksi jalankulkijoiden suojateitä tulee osoittaa harkiten raitiotieradan yli ja vain sellaisiin kohtiin, jossa se ei hidasta raitiovaunun kulkua.

HKL muistuttaa, että suunniteltaessa asuinrakentamista lähelle raitioiteitä, tulee kiinteistöjen suunnittelussa kiinnittää huomiota raitiovaunuliikenteestä aiheutuvaan meluun ja tärinään. Raitiotieradan linjauksen kohdalla tulee huomioida raitiotieradan, ajojohtimien ja pylväiden sekä ripustusten vaatima tila sekä kiinnitysratkaisut. Raitiotieliikenteen kääntölenkittämyys edellyttää, että HKL ottaa käyttöönsä Laajasalon liikenteessä kaksisuuntaiset vaunut.

Raitiotiesuunnittelussa tulee jatkossa käyttää valmistumassa olevaa Ksv:n ja HKL:n yhteistä raitioiteiden suunnitteluohjetta, jossa määritellään raitiotien ja pikaraitiotien katutilasta vaatima tilantarve, jonka toteutumisesta tulee kaavoituksessa huolehtia.

HKL:llä ei ole lisälausuttavaa aiemman lausunnon lisäksi. HKL osallistuu viranomaisyhteistyöhön myös jatkossa.

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 5.6.2015

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 16.09.2015 § 22

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Nimistötoimikunta keskusteli Vartiosaaren suunnittelualueiden ja muuttaman muun keskeisen kohteen nimestä. Nimistötoimikunta on käsitellyt asiaa viimeksi 27.5.2015.

Nimistötoimikunta päätti esittää suunnittelualueille seuraavia nimiä:

Huvilaranta–Villastranden (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren rannoille tyypillisen huvila-asutuksen mukaan.

Vartiosaaren ensimmäiset huvila-asukkaat ostivat tai vuokrasivat paltansa 1890-luvulla;

Kesälaakso–Sommardalen (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren keskiosalle tyypillisen, hedelmällisen ja viljelyyn soveltuvan maan ja alueen pitkän viljelypalstahistorian mukaan;

Vartiokallio–Vårdberget (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren pohjoisosaa hallitsevan, maastonmuodoiltaan jylhän, epävirallisesti Vartiokallioksi kutsutun kallioalueen mukaan. Epävirallisena, myöhäsyntyisenä rinnakkaisnimenä on ollut käytössä myös nimitys Viikinkikallio.

Lisäksi nimistötoimikunta päätti esittää seuraavia uusia nimiä 27.5.2015 tekemänsä alustavan esityksen mukaisesti:

Ramsinsalmensilta–Ramsösundsbron (silta)

Perustelu: Liitynnäinen, Ramsinsalmen mukaan;

Reposalmensilta–Rävsundsbron (silta)

Perustelu: Liitynnäinen, Reposalmen mukaan;

ja

Vartiosaaren puistotie–Vårdöallén (katu)

Perustelu: Vartiosaaren (kaupunginosan ja saaren) mukaan.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Nuorisoasiainkeskus 17.6.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 12.5.2015 pyytää muun muassa nuorisoasiainkeskuksen lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta 17.6. ja eri pyynnöllä 3.8. mennessä.

Nuorisoasiainkeskus toteaa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta seuraavaa. Vartiosaaren suunnittelutilanne on kahden vuoden aikana muuttunut merkittävästi. Aikaisemmin ilman siltayhteyttä olleesta puhtaasti huvila-asutusta sisältäneestä saaresta suunnitellaan omaleimais- ta ja tiiviisti rakennettua saaristokaupunginosaa. Sinne tulee sijoittu- maan niin asumista kuin kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja va- paa-ajan palveluja. Uusi Vartiosaaren 5000 -7000 asukkaan kaupungi-

nosa syntyy saaren keskiosaan uuden raitiotiereitin varrelle. Samalla siltayhteydet viereisiin Laajasaloon ja Vuosaareen avaavat uusia joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä ja virkistysreittejä Itä-Helsinkiin.

Nuorisoasiainkeskus pitää tärkeänä osayleiskaavan valmistelussa rakentamisen keskittämistä Vartiosaaren keskiosaan. Näin saaren kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö ja avoimet rannat ja niitä yhdistelevä rantareitistö voidaan jättää kaikkien kaupunkilaisten käyttöön.

Nuorisoasiainkeskus on jo pitkään tuottanut toimintaa nuorille kesäisin Vartiosaarella. Toiminta on tukeutunut pääosin Laajasalon nuorisotaloon. Osayleiskaavaluonnoksessa hahmoteltu Vartiosaari tulee olemaan nuorten toiminnallisuuden kannalta aikaisempaa parempi ja monipuolisempi. Siltayhteydet mahdollistavat vaivattoman liikkumisen ja helpon toimintoja palvelevan huollon mantereelta saarelle ilman hankalaa veneyhteyttä. Toiseksi nuorisoasiainkeskus suunnittelee aloittavansa vuoden 2016 alusta Kaakkois-Helsingissä uuden merellisen yksikön toiminnan. Sen toiminta tukeutuu vahvasti Laajasalon toimintoihin ja jatkossa uuteen rakennettuun Vartiosaareen.

Lisäksi nuorisoasiainkeskus pitää pitkällä aikavälillä merkittävänä Vartiosaaren siltayhteyksiä niin Vuosaareen kuin Laajasaloonkin. Näin luodaan uusi yhteys nyt etäällä keskustasta olevasta itäisestä Helsingistä saarten kautta Helsingin kantakaupunkiin ja keskustaan. Ratkaisu on niin nuorille kuin muillekin kuntalaisille nopea, päästötön ja ympäristöystävällinen. Rantareitti lisää myös muualla asuvien kiinnostusta Vartiosaareen ja sen lähialueisiin.

Kaiken kaikkiaan nuorisoasiainkeskus pitää osayleiskaavaluonnoksen suunnitelmaa onnistuneena lähtökohtana Vartiosaaren merellisen kaupunginosan rakentamiselle. Tärkeää on huolehtia samanaikaisesti saaren omaleimaisesta luonnonympäristöstä ja historiasta sekä tuottaa mahdollisuuksia saaren ranta-alueiden luovaan virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön niin nuorten kuin muidenkin kuntalaisten toiveiden mukaisesti.

17.6.2013 Lausunto annettu

10.2.2012 Lausunto annettu

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 10.6.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa 17.6.2015 Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta.

Rakennusvirastolla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa. Yhteistyö kaupunkisuunnitteluviraston kanssa on ollut vilkasta ja rakentavaa.

Sekä rakennusvirastolta että yleisten töiden lautakunnalta pyydetään lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavasta kutakuinkin samanaikaisesti. Yleisten töiden lautakunta tulee lomien jälkeen elokuussa lausunnoissaan esittämän mielipiteensä Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta.

Rakennusviraston yhteyshenkilöt kaavayhteistyössä ovat edelleen lisätietojen antajat.

19.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 9.8.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Maankäytöstä on laadittu kolme erilaista vaihtoehtoa osayleiskaavan laadintaa varten. Vaihtoehto A on virkistyskäyttöön tukeutuva (ei rakennusoikeutta), vaihtoehto B pientalovaltainen vaihtoehto (2 000 – 4 000 asukasta / 100 000 - 200 000 k-m²) ja vaihtoehto C tiivis asuinaluevaihtoehto (5 000 – 7 000 asukasta / 250 000 - 300 000 k-m²). Vaihtoehtoja B ja C kehitetään lähtökohtaisesti asuin- ja virkistysalueena. Vartiosaaren pinta-ala on noin 82 ha. Helsingin kaupunki omistaa noin 90 % saaren maa-alueesta ja noin puolet sen rakennuskannasta. Saaren rantavyöhykkeellä sijaitsee noin 50 huvilaa ja loma-asuntoa sekä satakunta muuta rakennusta. Kaupunki omistaa huviloita 23 kpl, joista 6 kohdetta palvelee kaupunkia, 17 on vuokrattu erilaisille yhteisöille. Noin 25 huvilaa on yksityisomistuksessa.

AM-ohjelmassa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 000 asunnon vuotuinen tuotanto, joista 3 600 toteutetaan kaupungin omistamille tonteille. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaa-

voituksella tulee turvata riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivaranto. Kaupunginhallitus on nostanut asuntotuotantotavoitetta maaliskuussa 2013 5 500 asuntoon vuodessa. Myös nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavoituksella turvataan riittävän asuntotuotannon edellytykset erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tasapainoinen kaupunkikehitys edellyttää monipuolista asuntotuotantoa sekä siten rakentamiselta keskenään erilaista rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa (kohtuuhintainen tuotanto (Ara), välimuoto (Hitas, Aso, osaomistus) ja vaaparahoitteinen asuntotuotanto).

Jotta osayleiskaava täyttäisi valtuuston asettamat määrälliset ja laadulliset asuntopoliittiset tavoitteet tasapainoisesta kaupunkikehityksestä, sekä mahdollistaisi ekologisen ja ilmastopoliittisen tavoitteenmukaisuuden, edellytetään kaavoitukselta tiivistä ja eheää joukkoliikenteeseen perustuvaa kaupunkirakennetta. Tiivis vaihtoehto C mahdollistaa edellä mainitut tavoitteet parhaiten ja on vastuullista vähiten ympäristöä kuormittavaa maankäyttöä sekä vastaa asetettuihin tavoitteisiin tasapainoisesta kaupunkikehityksestä. Tiivis vaihtoehto jättää muihin vaihtoehtoihin nähden mahdollisuuksia turvata yleiset ja kaikille mahdollisimman avoimet pihat ja viheralueet parhaiten. Asukaspohjan tulee myös kokonaisuutena olla riittävä, jotta alueen peruspalvelut ja mahdolliset työpaiikat tulevat turvattua. Myös siltayhteyden (Kruunusilta) rakentaminen edellyttää perustellusti riittävää asukasmäärää Vartiosaassa laajeman saavutettavuuden mahdollistamiseksi.

Vaihtoehto B (pientalo) mahdollistaa vajavaisemmin asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet kuin tiivis vaihtoehto C. Pientalovaihtoehdossa B on vaarana ja hyvin ilmeistä se, että alueen luonne tulee joka tapauksessa muuttumaan hyvinkin oleellisesti alkuperäisestä. Ympäristön muuttuminen rakentamisen myötä on vähintäänkin yhtä merkittävää kuin tiiviissä vaihtoehdossa C, mutta laadulliset ja määrälliset sekä ilmastopoliittiset tavoitteet jäävät olennaisesti pienemmiksi ja siten osin saavuttamatta. Näin ollen osayleiskaavan hyödyt ja ympäristöstä muodostuva arvo asukkaalle sekä kaupungille jäävät saavuttamatta, eikä vaihtoehto edusta siten vastuullista ja kokonaistaloudellista ekotehostusta maankäyttöä. Pientalovaihtoehto B ei mahdollista myöskään täysipainoisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä ja vaarana on myös se, että pientalomaisessa rakentamisessa kaikille osoitetut virkistysmahdollisuusarvot vähenevät pihojen ja alueiden privatisoitumisen myötä. Kohtuuhintainen asuntotuotanto (Ara-tuotanto) edellyttää kerrostalomaista rakentamista. Peruspalveluiden turvaaminen ja työpaikkojen mahdollistaminen Vartiosaassa edellyttää tarpeeksi laajaa asukaspohjaa. Vaihtoehto B:ssä on suuri riski, että palvelut, työpaikat ja toimiva julkinen liikenne eivät toteudu riittävälle tasolle johtuen pientalosegmentoituneesta ja riittämättömästä asukaspohjasta. Ilmeistä on,

että palveluita haetaan kauempaa ja tämä lisää tässä tapauksessa yksityisautoilua.

Vartiosaari on luonnoltaan herkkä ja historialtaan arvokas alue. Kaavatyöskentelyssä on laadittu hyvin laajat selvitykset alueen luonnosta ja kulttuurihistoriasta. Kaupunki tarvitsee tasapainoiseen kaupunkikehitykseen väistämättä kuitenkin monipuolista asumista sekä samanaikaisesti riittäviä mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Vartiosaaren asumis- ja virkistyskäyttöön suuntautuneella kaavoituksella on potentiaalinen merkitys Helsingin asuntotuotannolle. Vartiosaaren laajuus on samaa luokkaa kuin Kruunuvuoren ja Jätkäsaaren kaavoitettavat alueet. Lisäksi Vartiosaari sijoittuu oivallisesti sijaintinsa puolesta Laajasalon ja Kruunuvuoren täydennys- ja aluerakentamiseen sekä tulevaan kaupunkirakenteeseen. Vartiosaaren kaavoituksella pystytään mahdollistamaan kaupunkirakenteellinen yhteys Kruunuvuoreen ja mahdollisesti tulevaisuudessa siltayhteyden kautta keskustaan. Vartiosaaren osayleiskaavan asuinvaihtoehtojen lisäksi tulisi muun ohella tarkastella myös koko itäistä merellistä ranta- ja saariketjua kokonaisuutena. Itäiset alueet, kuten Meri-Rastila, Ramsinniemi ja Villinki tarjoavat huomattavia merellisiä virkistysarvoja ja mahdollisuuksia myös asumiseen, työpaikkoihin ja palveluihin. Esimerkiksi Villinki voisi toimia hyvin virkistystarkoituksiin, Meri-Rastila ja Ramsinniemi luonnollisena asumisen ja virkistystyksen jatkeena yhdessä Vartiosaaren kanssa.

Virkistysvaihtoehto A:ssa tulee olla kiistattomasti osoitettuna, että Vartiosaari jatkosuunnittelussa täyttää virkistysalueelta odotettavat tosiasialliset edellytykset ja olosuhteet. Yleisesti puheena oleva virkistysarvo perustuu pitkälti Vartiosaaren merenrantaviivalle ja sen mukanaan tuomaan merelliseen vaikutelmaan. Virkistysvaihtoehdossa A tulee yhtenä osayleiskaavan vaihtoehtona olla riittävät edellytykset rantaviivan yhteyksien avaamiselle ja merellisen miljööän hyödyntämiseen. Ilman yhteyksien osoittamista ei saaren keskivaiheen kaupunkilaispuutarha tuota virkistysmielessä merellistä vaikutelmaa ja virkistysarvo vastaa lähinnä tavanomaisen lähimetsän tuottamaa virkistysarvoa. Virkistysarvon lisäämiseksi tulee kaikissa muissakin vaihtoehdoissa kiinnittää huomiota myös merellisen saavutettavuuden parantamiseen. Maankäytön vaihtoehdoissa tulee tutkia esimerkiksi virkistystä palvelevan ja muun muassa veneiden kiinnittämisen sallivan venelaiturin rakentamista tai rantautumisen mahdollistavan paikan osoittamista. Myös saaren mahdollisen virkistyskäytön voimakkaasti lisääntyessä tulee vaikutuksia luonnon ja elämistön kestokyvyille arvioida kriittisesti. Investoinnit julkisiin viheralueisiin ja kulkuyhteyksiin vaativat julkista käyttöä, sekä avointa pääsyä rantavyöhykkeelle ja yleisen saavutettavuuden parantamista.

Osayleiskaavan tulisi myös mahdollistaa ja sallia Vartiosaassa sijaitsevien kaupungin omistuksessa olevien rakennusten tarkoituksenmukaisen käytön määrittämisen, ylläpidon ja korjaamisen tai tarvittaessa rakennuksista luopumisen. Maankäytön suunnittelun yhteydessä tulisi olla mahdollista rakennusten pitkäaikaisen käyttötarpeen tunnistaminen ja käyttötarkoituksen osoittaminen, jotta niissä mahdollisesti tapahtuva toiminta olisi kokonaisuutena taloudellista ja tarkoituksenmukaista. Tältä osin rakennusten pitkäaikaisen investointitarpeen määrittäminen on perusteltua, jotta rakennuksia voidaan pitää käyttökelpoisessa kunnossa säilyttäen rakennushistorialliset arvot. Maankäyttövaihtoehdoissa tulee tutkia mahdollisuuksia käyttää kaupungin omistamia rakennuksia yhteis- ja harrastetiloina tai mahdollistaa tarvittaessa niiden maa-alan käyttäminen esimerkiksi yleisenä alueena. Säilytettävät rakennukset on sijoitettava tonttialueelle, ei puistoon.

Kaikista maankäytön tueksi laadituista suunnitelmavaihtoehdoista tulee laatia jo tässä suunnitteluvaiheessa kaavataloudelliset laskelmat, joissa laskentaoletukset – ja rajaukset ovat keskenään yhteensopivat ja laskelmat siten vertailukelpoisia.

Lopuksi

Kiinteistövirasto katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee tutkia tarkemmin vaihtoehtoa C, joka vastaa parhaiten asetettuihin määrällisiin ja laadullisiin asuntopoliittisiin tavoitteisiin ja tukee myös parhaiten kaupungin taloutta.

Lisätiedot

Pekka Saarinen, tonttiasiamies, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 17.6.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunginmuseo arvio maankäyttövaihtoehtoja kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt alueen maankäytöstä kolme vaihtoehtoa suunnitelmaa. Virkistysvaihtoehdossa (Ve A) aluetta kehitetään virkistysalueena. Tavoitteena on virkistyskäytön ja -palvelujen lisääminen sekä niiden saavutettavuuden parantaminen. Saaren läpi

kulkisi merellinen jalankulku- ja pyöräilyreitti Vuosaaresta Laajasaloon kevyen liikenteen siltoineen. Saareen ei kuljettaisi autolla. Alueelle on tutkittu siirtolapuutarhaa ym. koko kaupunkia palvelevia virkistyspalveluja. Huvila-aluetta kehitetään loma- ja virkistyspalvelujen käyttöön.

Pientalovaltaisessa asuinaluevaihtoehdossa (Ve B) joukkoliikenne perustuu bussilinjaan. Asukkaita on 2000 – 4000. Tiiviissä asuinaluevaihtoehdossa (Ve C) on noin 5000 – 7000 asukasta, joka mahdollistaa raitiotielinjan. Molemmissa asuinaluevaihtoehdoissa lisättäisiin virkistyspalveluja ja saaren läpi kulkisi merellinen jalankulku- ja pyöräilyreitti. Huvila-aluetta kehitetään virkistys- ja julkisten palvelujen lisäksi asumiseen.

Vartiosaari on kokonaisuudessaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Vartiosaaresta tehty kulttuuriympäristöselvitys käsittää rakennukset, ympäristörakennelmat sekä saaren huviloihin liittyvän puutarhakulttuurin.

Selvityksen perusteella Vartiosaaren koko ranta-aluetta osana Itä-Helsingin huvilakulttuuria voidaan pitää erittäin merkittävänä. Vartiosaaren Arts and Crafts-liikkeen kokonaistaideteoksen ihanteen pohjalta toteutetut jugend-huvilat saaren vanhimpien huviloiden kanssa kertovat laajemminkin 1900-luvun vaihteen arkkitehtuurin kehityksestä. Selvityksestä ilmenee myös, että saaren sisäosien suoalueet muokattiin viljelykäyttöön 1900-luvun alkuvuosikymmeninä, joten vanhempaa peltoviljelyhistoriaa niillä ei ole.

Kulttuuriympäristöselvitys vahvistaa näkemystä Vartiosaaren kulttuuriympäristöstä kokonaisuutena. Maisema, luonto ja kulttuuriympäristö muodostavat herkkäsuhteisen kokonaisuuden. Tämän vuoksi kaupungin museo katsoo, että tulevan rakentamisen tulisi jatkaa saarelle vaikiintuneen pienimuotoisen rakentamisen ja toiminnan linjoilla. Arvokkaiden huviloiden säilyminen tulee turvata siten, että niille löytyy säännöllinen käyttäjä ja niiden kunnosta huolehditaan.

Arkeologisista kohteista voidaan todeta, ettei saarella ole ensimmäisen maailmasodan aikaisia linnoituslaitteita. Sen sijaan kummeli, Viikinkikallio, louhos ja mahdollinen muinaishauta tulee huomioida tulevassa suunnittelussa.

Kaupungin museo pitää saaren luonteen, sen kulttuurihistoriallisen ja maisemallisen arvon kannalta oikeana maankäyttövaihtoehtona virkistyskäyttöä.

20.2.2012 Lausunto annettu

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483

26.09.2016

Kaj/1

sari.saresto(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto 17.6.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on tehty kolme erilaista maankäyttövaihtoehtoa Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden laadintaa varten. Yhdessä vaihtoehdossa saari avataan nykyistä aktiivisempaan virkistyskäyttöön, kahdessa muussa vaihtoehdossa Vartiosaareen tulee sekä asuamista että virkistys- ja muita palveluita. Kaikissa vaihtoehdoissa saari liitetään silloilla mantereeseen.

Kirjalliset mielipiteet maankäyttövaihtoehdoista tulee toimittaa viimeistään 19.6.2013.

Sosiaali- ja terveystieteiden viraston lausunto

Kaupunkisuunnitteluviraston laatimissa kaikissa kolmessa vaihtoehdossa ranta-alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat huvila-alueet on säilytetty. Sosiaali- ja terveystieteiden virasto kannattaa Vartiosaaren luontoarvojen mahdollisimman laajaa säilyttämistä. Kaupunkirakenteeseen tarvitaan rauhallisia meluttomia luontoympäristöjä niiden terveyttä edistävien vaikutusten takia.

Vaihtoehto A "virkistysalue" hyödyntää parhaiten saaren omaleimaista luontoa, saaren läpi kulkeva kevyen liikenteen väylä siltoineen mahdollistaa saaren virkistyskäytön nykyistä paremmin eikä saareen tuoda autoliikennettä.

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Talouden ja suunnittelukeskus Kehittämisosasto 19.10.2012

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Talouden ja suunnittelukeskuksen kehittämisosasto ei anna asiasta lausuntoa.

Lisätiedot

Merja Lehikoinen, suunnittelusihteeri, puhelin: 310 36121
merja.lehikoinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.09.2016

Kaj/1

Kulttuurijohtaja 27.2.2012

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kulttuurikeskuksella ei ole huomautettavaa asiassa.

Lisätiedot

Kajantie Marianna, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
marianna.kajantie(a)hel.fi

26.09.2016

Kj/3

§ 835

Helsingin kaupungin työterveys-liikelaitoksen johtokunnan jäsenen valinta

HEL 2016-008656 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

1. myöntää Lisbeth Forsman-Grönholmille eron työterveys -liikelaitoksen johtokunnan jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Hanna Joensuun jäseneksi työterveys -liikelaitoksen johtokuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti todeta, että uuden jäsenen henkilökohtainen varajäsen johtokunnassa on Pauli Forma.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lisbeth Forsman-Grönholmin eronpyyntö

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi 16.11.2015 (1097 §) Lisbeth Forsman-Grönholmin työterveys -liikelaitoksen jäseneksi kaupunginhallituksen toimikauden ajaksi. Lisbeth Forsman-Grönholmin pyytää 12.8.2016 eroa liikelaitoksen johtokunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Helsingin kaupungin työterveys -liikelaitoksen johtosäännön mukaan kaupunginhallitus valitsee johtokunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudeseen. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen johtokuntaan kuntalain 33 ja 36 §:n (365/1995) mukaisesti. Johtokuntaan voidaan valita myös sellainen henkilö, jonka kotikunta ei ole Helsinki.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Lisbeth Forsman-Grönholmin eronpyyntö

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Työterveys -liikelaitoksen johtokunta
Taloushallintopalvelut -liikelaitos

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.09.2016

Kj/4

§ 836

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 38 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni
- johtamisen
- tietotekniikka

19.9.2016

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

26.09.2016

Kj/4

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

Kj/5

§ 837

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 38 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 838

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle toimenpide-esityksestä Meilahden jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisiksi luontotyypeiksi

HEL 2016-006457 T 11 01 04

UUDELY/5865/2016

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin toimenpide-esityksestä Meilahden huvila-alueen arvokkaimpien jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyyppeinä seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunginhallitus toteaa, että kummankin suojeltavaksi ehdotetun alueen kaavamerkintä vuodesta 1955 lähtien (alueen vanhin kaava 3735 on vahvistettu vuonna 1955) on ollut P (puisto) ja vuodesta 1984 lähtien Sy (kulttuurihistoriallinen ympäristönsuojelualue, jolla ovat sr-1- ja sr-2-merkinnällä merkityt rakennukset ja rakennelmat sekä luonnonympäristö muodostavat arvokkaan ympäristökokonaisuuden). Suojeltavaksi esitettyjen alueiden 1 ja 2 Sy-alueilla on ollut lisämääräys slp (tontin tai alueen osa, jolla luonnonympäristö on säilytettävä. Alueella sallitaan vaan ympäristön hoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet). Alueen metsiä on siis hoidettu kymmeniä vuosia puistometsinä ja luonnonmetsät ovat kehittyneet vasta vuoden 1984 asemakaavan vahvistumisen jälkeen. Lisäksi luontotyypin rajaamisesta todetaan, että aivan pihapiirissä sijaitsevia osia voidaan rajata mukaan vain erityisen perustellusta syystä.

Kaupunginhallitus toteaa, että jokaista jalopuuston määrällistä luontotyypikriteerejä täyttävää kohdetta ei ole tarpeen rauhoittaa varsinkaan vaahteran osalta, koska se on Helsingin alueella erittäin yleinen ja entestäänkin yleistyvä puulaji. Meilahden huvila-alueella on esitettyjen kohteiden lisäksi muitakin edustavia jalopuumetsiköitä. Jalopuita ja niiden taimia esiintyy lisäksi erittäin runsaasti puisto-, piha- ja kadunvarsi-puina sekä vaihtelevana sekapuustona kaikkialla alueen metsiköissä lukuun ottamatta aivan karumpia kalliomäkiä. Etupäässä alueella esiintyy vaahteraa, mutta siellä kasvaa myös tammia ja muitakin jalopuulajeja sekä yksittäisiä pähkinäpensaita.

Meilahden suojeltavaksi esitettyjen alueiden sukkessio on alkanut 70-luvun puolella, jolloin nykyinen metsikkö on ikärakenteeltaan melko

nuorta. Alueiden vanhimmat puut ovat suojeltavaksi esitetyllä alue 1:llä alkuperäisen puutarhan istutettua puustoa ja alue 2:lla kauppapuutarhan viljelyalueen puustoa, eli puuston vanhin kerrostuma ei ole luontaisesti syntynyt.

Asemakaavan muutosehdotus

Kaupunginhallitus toteaa, että Meilahden huvila-alueesta laaditun parhaillaan vireillä olevan asemakaavan muutosehdotuksen (nro 12372) 19.1.2016 nro tavoitteena on:

- turvata kulttuurihistoriallisesti merkittävän alueen arvot
- kehittää aluetta entistä paremmin yleistä virkistyskäyttöä palvelevaksi mahdollistamalla monipuolinen kulttuuri- ja kahvilakäyttö keskeisillä paikoilla olevissa huviloissa sekä parantamalla kävely- ja pyöräilyti verkostoa ja liikuntapuiston palveluita
- ajanmukaistaa ja tarkentaa huvila-alueen sekä luontoarvojen suojelumerkintöjä ja -määräyksiä
- säilyttää huvilat asuinkäytössä sekä ohjata asuinkäytön laajentamista siten, että muutokset eivät tarvele alueen arvoja tai estä alueen virkistyskäyttöä.

Voimassa olevassa asemakaavassa osoitetut virkistysalueet, puistot, huvila-alueet ja muille käyttötarkoituksille osoitetut alueet säilyvät asemakaavan muutosehdotuksessa laajuudeltaan ja sijainniltaan lähes entisillään. Huvila-alueet (VLA/s, kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä lähivirkistys- ja asuinalue) tulevat edelleen olemaan väljästi rakennettuja alueita, joilla on sekä huviloiden aidattuja vuokraaloja että niiden väliin jääviä luonnonmukaisia virkistysalueita. Kaava-alueella on nykyisin 31 huvilapihapiiriä, joilla on n. 40 asuinkäytössä olevaa huvilaa.

Asemakaavan muutosehdotuksessa on alueelle osoitettu kuusi uutta rakennusala, johon voi siirtää arvokkaan huvilan. Uudet rakennusalat on osoitettu purettujen rakennusten paikoille tai alueille, jolla on tai on aikaisemmin ollut asuinrakennuksia ja niihin liittyviä pihapiirejä. Lisäksi ehdotuksen mukaan saa rakentaa talousrakennuksen olemassa oleville ja uusille vuokraaloille. Ehdotuksessa ei siis laajenneta rakentamisa-alueita, vaan palataan aikaisemman vaiheen historialliseen tilanteeseen, jolloin huviloita on ollut enemmän.

Asemakaavan muutosehdotuksen uudet kävely- ja pyöräilyreitit sekä kulttuuri- ja kahvilatoiminnan salliminen alueen keskeisille paikoille parantavat alueen virkistyskäyttöä. VL- ja VLA/s-alueiden uudet reitit ja alueen historiaan perustuva rantarakentaminen ohjaavat alueen virkistyskäyttöä rajatuille alueille, jolloin ympäröiviä luontoalueita rauhoite-

taan. Kaava-alueella tulee säilymään laajoja luontoalueita, joita edellytetään ylläpidettäväksi luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden. Osa luontoalueista voidaan säilyttää luonnontilaisina metsä- ja ranta-alueina ja osalle voidaan palauttaa historian mukaista avoimempaa maisemaa ja rakentamista.

Asemakaavan muutosehdotuksen lähivirkistysalueen määräystä "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina" muutetaan lausunto- ja muistutusvaiheessa HKR:n lausunnon (19.4.2016) ehdotuksen mukaiseksi "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee ylläpitää luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden". Korjattu VL-alueiden määräys sekä VP- ja VLA/s-määräykset ovat riittävät suojelemaan luonnonympäristöä. Alueiden sisäisiä rajauksia ja hoitoa määritellään tarkemmin mm. HKR:n valmisteilla olevassa julkaisussa "Meilahden huvila-alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma".

Inventoinnit ja luontoarvot

Meilahden huvila-alue on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY-alue). Helsingin luontotietojärjestelmän mukaan alueella on arvokkaita kasvi-, metsä-, lintu-, lepakko- ja liito-oravakohteita.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus on inventoinut mahdollisia luontotyyppien kriteerit täyttäviä kohteita vuosina 1998 ja 1999. Meilahden huvila-alueen metsät eivät tuolloin sisältyneet inventointiin, koska luonnonsuojelulain mukaisesti korostettiin puiden luontaisen alkuperän tärkeyttä, mistä ei voi Meilahden huvila-alueella saada varmuutta.

Asemakaavan valmistelutyön lähtötietona on ollut mm. Maisemasuunnittelu Hemgårdin ympäristöhistoriallinen selvitys (Meilahden huvila-alue, ympäristöhistoriallinen selvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2014:1) ja Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä, joka sisältää mm. alueen Metso-kartoituksen (Helsingin metsien luonnonsuojelun monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi vuodelta 2013).

Meilahden huvila-alueella on 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa ollut nykyistä vilkkaampaa huvila-asutusta ja viljelyksiä. Viljelyalan supistuessa metsä on vallannut menetettyä kasvualaa takaisin. Todennäköisesti osa alueella nykyään kasvavista puista on alueen alkuperäistä kantaa ja osa mahdollisesti istutettuja yksilöitä tai niiden jälkeläisiä.

Rauhoitettavaksi ehdotettu alue 1:

Alue 1 sijaitsee Meilahden huvila-alueen itäosassa, rajautuen Seura-saarentiehen ja kallioselänteeseen. Alue on perinteistä huvila- ja puutarhakulttuurin aluetta. Ehdotettu rajaus on kooltaan n. 6800 m², josta

n. 2990 m², eli melkein puolet on nykyisen Villa Bergvikin yksityistä pihapiiriä. Alueen poikki kulkee myös julkinen virkistysreitti.

Helsingin luontotietojärjestelmässä alue 1 kuuluu osittain Meilahden arvokkaihin metsäkohteisiin. Rajaus perustuu Metso-inventointiin, jonka mukaan alue 1:llä oli kaksi metsäkriteerit täyttävää metsäkuviota (118 / Lehtomaiset ja tuoreet kankaat /Runsaalahopuustoiset kangasmetsät, 134 / Lehdot), mutta ne ovat rajaukseltaan pienempiä kuin suojeltavaksi esitetty alue 1. Ainoastaan pienemmästä kuviosta 118, todetaan Metso-inventoinnin kohdekuvauslomakkeessa, että se täyttäneen jalopuumetsän kriteerit koskien luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä. Kuvio 118 on vain n. 400 m² kokoinen, ollen vain murto-osa nyt esitetystä 0,68 hehtaarin rajauksesta. Metsäkuvio 118 jää asemakaavan muutosehdotuksessa rakennettavaksi esitetyn VLA/s-alueen ulkopuolelle.

Alue 1 sijaitsee kokonaan entisen huvilan, Villa Bergvikin (Lilla Fiskarviken), piha-alueella. Päärakennus on purettu 1966-67, joten alueen metsä on kehittynyt entiseen pihapiiriin sen jälkeen. Ilmakuvatarkastelussa vuosilta 1932 / -43 / -50 / -64 alueella on ollut huvila laajan puutarhan ympäröimänä. Puutarha on ollut hoidettu, eikä luonnontilainen. Ilmakuvatarkastelu vuosilta -69 / -76 / -88 osoittaa, että piha-alueen metsittyminen alkoi päärakennuksen purkamisen jälkeen 70-luvun puolella. Alue 1 voidaan nähdä piha-alue -kohteena, joka ei edusta luonnontilaista metsäaluetta.

Asemakaavaehdotuksessa alueelle 1 esitetään kaksi rakennusalaa, jolle saa sijoittaa siirtämällä säilytettävän, kulttuurihistoriallisesti merkittävän, alueen arvoon ja ominaispiirteisiin soveltuvan huvilarakennuksen. Uudet rakennusalat sijoittuvat vanhan päärakennuksen ja sen puutarhan kohdalle. Kahden rakennuksen rakennusalat ja kooltaan pienemmät vuokra-alat ovat alueen viime vuosien täydennysrakentamisen linjauksen mukaisia, mm. osoitteessa Heikinniementie 4b on siirretty huvila ja pienehkö vuokra-ala.

Lisäksi asemakaavaehdotuksessa esitetään Seurasaarentien mutkan loiventamista, joka liittyy koko kaupungin rantareittiin ja siitä puuttuvan osan rakentamiseen Merikannontieltä Mäntyniemeeseen. Seurasaarentie on vanha tie ja mitoitukseltaan niin kapea, että sillä on jalankulkuväylä ko. kohdassa vain Villa Bergvikin sivulla, eikä tilaa tulevan rantareitin rakentamiseen ole louhimatta Seurasaarentien varressa olevaa komeaa kalliota. Kallion säästämiseksi Seurasaarentien linjausta muutetaan, koska linjaus alun perinkin perustui vanhan Villa Bergvikin määrääjän muotoon muodostaen tiehen jyrkän ja tarpeettoman mutkan.

Huvilakulttuurin palauttaminen ja kehittäminen sekä Seurasaarentien muutos ja toimivan rantareitin kehittäminen on tässä kohdassa perusteltua. Ehdotettu Seurasaarentien mutkan oikaisu ei vaikuta luontotyypin arvoon.

Rauhoitettavaksi ehdotettu alue 2

Alue 2 sijaitsee Meilahden huvila-alueen länsiosassa rajautuen Meilahdentiehen, Seurasaarentiehen sekä huviloiden pihapiireihin. Suojeluehdoituksen ehdotettu rajaus on kooltaan hieman yli hehtaarin.

Metsoinventoinnissa alue 2 ei saanut mitään metsoluokitusta. Alue 2 ei myöskään kuulu Helsingin luontotietojärjestelmän arvokkaisiin kasvillisuuskohteisiin tai metsäkohteisiin. Ilmakuvatarkastelussa vuosilta 1932 / -43 / -50 / -64 ja -69 alue on ollut viljelyssä tai luonteeltaan avointa. Vasta vuoden 1976 ilmakuvassa näkyy alkavaa vesakoitumista, joka on johtanut nykytilanteeseen eli alueen metsittymiseen. Nykyinen metsikkö on siis ikärakenteeltaan melko nuorta ja on kyseenalaista, täyttykö jalopuumetsän -kriteeri, koska kookkaita valtajalopuita ei ole runsaasti, eivätkä ne ole luontaisia, vaan perua kaupapuutarhan ajoilta.

Meilahden huvila-alueen ympäristöhistoriallisessa selvityksen toimenpidesuosituksena esitetään, että alueen vanhaa kulttuurimaisemaa voidaan palauttaa entiseen, avoimempaan tilaan. Viljelykäytön jälkeen umpeen kasvaneiden alueiden uusiin luontotyyppeihin liittyviä arvoja ei ole tutkittu ympäristöhistoriaselvityksen puitteissa.

Alueen 2 ainut muutos verrattuna nykytilanteeseen on kahden ohjeellisen virkistysyhteyden esittäminen alueen poikki. Reitit on merkitty jo voimassa olevaan asemakaavaan vuodelta 1984, joka osoittaa, että alue on silloinkin katsottu olevan sopiva kaikkien kuntalaisten virkistyskäyttöön. Reittejä ei ole toteutettu ja nykyisen vaikeakulkuisen pensaikkaisuuden ja maaston kosteuden takia alueen virkistysarvo on jäänyt pieneksi. Metsäalue on jäänyt kadun varrella olevien yksityisten huviloiden taakse ja koko laaja alue koetaan nykyään yksityisalueena.

Koko aluetta 2 koskeva määräys (VLA/s, kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä lähivirkistys- ja asuinalue). VLA/s-huvila-alueiden suojelumerkinnällä merkityt huvilat, rakennukset, rakennelmat, puutarhakulttuurin jäänteet sekä luonnonympäristö muodostavat arvokkaan ympäristökokonaisuuden. Huvilapuutarhakulttuuri, pihapiirien arvokkaat ominaispiirteet sekä maisemalliset arvot tulee säilyttää mahdollistaa sekä luonnontilaisten metsäalueiden säilyttämistä (esimerkiksi HKR:n 21.6.2016 lausunnon liitteen suppeamman luontotyyppirajauksen mukaisesti) että perinteisen avoimemman maiseman palauttamista alueen länsireunaan. Kävelyreittien määräys (ut, ohjeellinen ulkoilutie, jota pääsääntöisesti ei saa asfaltoida) mahdollistaa reittien linjausten

tarkentamista toteutusvaiheessa sekä reittien toteuttamista luonnonympäristöä huomioivina kapeina kivituhkapintaisina reitteinä.

Alue 2 on ollut avointa viljelymaisemaa. Vesakoituminen, joka on alkanut vasta 1970-luvulla, on johtanut alueen metsittymiseen. Nykyinen metsikkö on ikärakenteeltaan melko nuorta. Kookkaita valtajalopuita ei ole runsaasti, eivätkä ne ole luontaisia, vaan perua kauppapuutarhan ajoilta. Ohjeelliset virkistysreitit eivät heikennä alueen 2 arvoa kulttuuri-vaikutteisena luonnonalueena

Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin rajausesitykseen sisältyy sellaisia osa-alueita, jotka eivät tietyiltä osin tai lainkaan täytä luontotyyppin kriteereitä tai ne eivät muuten luonteeltaan, sijainniltaan, edustavuudeltaan tai alueen käytön kannalta sovellu rauhoitettavaksi luonnonsuojelulain luontotyyppinä. Ehdotetun rajauksen pinta-ala on noin 1 hehtaari, kun luonnonhoidon suunnitelman mukaan mahdollisesti luontotyyppiä soveltava osuus olisi noin 0,5 ha karttaliitteen mukaisesti.

Luontotyyppirajaukseen soveltumattomat osat alueella 2:

Luonnonhoidon suunnitelman kuvion 31 länsiosa eli Tamminiementie 5 edusta aina tontinrajan suuntaiseen ojaan saakka on aikanaan ojitettua kulttuurilehtoa, jota on pitkään ylläpidetty puistomaisen väljänä vaahterametsikkönä. Alikasvustoa tällä osalla on niukasti ja sitä on pidetty kurissa säännöllisesti raivaamalla. Syynä hoidolle ovat Tamminiementien reunamaiset, kuvion poikki kulkevan pihaanajotien ja piha-alueen turvallisuus sekä risteysalueen liikenteen näkemäsektorien ylläpito.

Tätä osaa kuviosta on jatkossakin ylläpidettävä puistomaisena ja kookkaamman puuston alta avarana. Näin ollen esimerkiksi heikentyvien puiden, jalopuuston muodostaman lahoppuun ja maisemaa peittävän nuoremman jalopuuston tai lehtopensaikon säästäminen ei tule kysymykseen.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 32:

Kuvio sijaitsee kadunvarressa, ja sen on kallion kupeessa, pihan jatkeeksi aikanaan istutettu ryhmä nuorehkoja tammia. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 35:

Kuvio on kulttuuritaustainen, avoin niittyaukio, jolla kasvaa vain muutama yksittäinen lehtipuu. Kuvion reunoilla vesakkoa ja pensaikkoa muun muassa kanukkaa (*Cornus* sp.). Kanukka on vieraslaji, jota pidetään kurissa myös naapurikuvioiden alueella. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 36:

Kuvio on ojitettua kulttuuritaustaista aluetta. Puustona on lähes yksinomaan väljää tai ryhmittäistä, vanhaa ja järeää hieskoivikkoa. Tontin kupeessa on pari monihaaraista vaahteraa. Puuston lomaan on levinnyt kanukkakasvustoa, jonka seassa jonkin verran on vaahteran ja muiden lehtipuiden taimia. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 39:

Tämäkin kuvio on ojitettua, kulttuuritaustaista aluetta. Se on huvilapihojen välistä avointa aluetta, joka lienee entistä pihaa, niittyä tai viljelysmaata. Alue on sittemmin villiintynyt, ja sen reunoilta päin leviää kanukkakasvustoa. Kuviolla on muutamia yksittäisiä lehtipuita, jotka liittyvät lähinnä naapurikuvioihin. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvioiden 43 ja 46 välinen nurkka:

Kuvio on avaraa kalliota. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Lopuksi

Edellä esitetyn perusteella kaupunginhallitus ei puolla ehdotettujen alueiden 1 ja 2 luontotyyppien suojelemista luonnonsuojelulain 29 §:n nojalla. Alueiden metsiköt eivät ole syntyneet säännöksen edellyttämällä tavoin luontaisesti vaan istuttamalla. Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkisuunnittelulautakunnan valmisteilla olevassa asemakaavassa on otettu huomioon alueen luonnon monimuotoisuus ja muiden luonnonarvojen säilyminen sekä kulttuuriarvojen vaaliminen. Alueen rikkaus on sen monikerroksellisuudessa, luonnonmukaisuudessa ja jonkinasteisessa epäjärjestelmällisyydessä. Kaavaehdotuksella pyritään säilyttämään näitä sattumalta syntyneitä ja vaikeasti mitattavia arvoja. Luonnonympäristön ja maisemallisten arvojen säilyminen on kulttuuriarvojen lisäksi kaavamuutoksen keskeinen tavoite. Kaavaehdotus on luonteeltaan hyvin säilyttävä eivätkö luontotyyppin suojelutavoitteet vaarannu.

Kaupunginhallitus katsoo, että jatkossa on syytä määritellä yhdessä eri viranomaisten kanssa Helsingille selkeät luontotyyppien rauhoittamiskäytännöt asianmukaisten ja ajantasaisten selvitysten ja kohdevertailujen pohjalta, jottei periaatteellisia ratkaisuja tarvitsisi enää tehdä tapaus ja kohde kerrallaan.

Helsingin kaupungin viheralueiden osana olevien luontotyyppien rauhouspäätöksiin on jatkossa suotavaa aina sisällyttää lyhyt kuvaus siitä, mihin suuntaan kohteen halutaan kehittyvän osana kaupunkiluontoa ja millaista hoitoa kohteet vaativat. Rauhoituspäätösten yhteydessä tuli-

26.09.2016

Ryj/1

si määritellä, minkälaista ylläpitoa Helsingin kaupunki voi tehdä näissä kohteissa kysymättä aina erikseen ELY-keskuksen kantaa ja lupaa.

Käsittely

Palautusehdotus:
Otso Kivekäs:

Palautetaan asia valmisteltavaksi siten, että suojelualueen perustamiseen otetaan myönteinen kanta ympäristölautakunnan lausunnon mukaisesti.

Kannattaja: Henrik Nyholm

Äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Asia palautetaan valmisteltavaksi Otso Kivekkään palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 8

Arja Karhuvaara, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Kaarin Taipale

Ei-äännet: 5

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Henrik Nyholm, Terhi Peltokorpi, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Pilvi Torsti

Poissa: 1

Lasse Männistö

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 8 - 5 (1 tyhjä, 1 poissa).

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- 1 Lausuntopyyntö_Meilahden_huvila_alue 30.5.2016
- 2 RKY-alueen raja
- 3 Seurasaarentien linjaus ja nykyisen vuokra-alan raja
- 4 Alue 1:n vaiheet
- 5 Alue 2:n vaiheet
- 6 2016_06_Alue 1_HKRn LH-suunnitelmapuot
- 7 2016_06_Alue 2_HKRn näkemys luontotyyppien rajauksesta
- 8 Ympäristökeskuksen lausunto 21.6.2016 Meilahden huvila-alueen jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §n nojalla.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Suomen luonnonsuojeluliiton toimenpide-esitykseen Meilahden huvila-alueen arvokkaimpien jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyypeinä. Lausuntoa on pyydetty 15.8.2016 mennessä. Lausunnon antamiselle on annettu lisäaikaa 27.9.2016.

Toimenpide-esitys

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri esittää, että Uudenmaan ELY-keskus tekee Meilahden huvila-alueen asemakaava-alueen edustavimpien jalopuumetsiköiden osalta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset luonnontyyppirajaukset. Esityksen tekijän mukaan rajauspäätöstä tarvitaan ennen kuin hyväksytään kaava, joka heikentää olennaisesti mahdollisuuksia kyseisten arvokohteiden ominaispiirteiden säilyttämiseen.

Esityksen tekijän mukaan kaava-aluetta voidaan pitää jopa valtakunnallisesti arvokkaana puustorakenteeltaan luonnontilaisten kaltaisten vaahteralehtojen suojelulle. Luontotyyppinä vaahteralehdot on arvioitu valtakunnallisesti erittäin uhanalaisiksi ja niiden kokonaispinta-alaksi koko Suomessa on arvioitu vain 220-500 ha.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys on kaavaprosessin aikana toistuvasti nostanut esille sen, että kaava-alueella on useita arvokkaita, luonnonsuojelulain mukaisia jalopuumetsiköitä, jotka tulee säilyttää muuttuvan maankäytön ulkopuolelle.

Asemakaavan muutosehdotuksen tavoitteet

Suurin osa asemakaavan muutosehdotuksen alueesta on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, RKY 2009, Meilahden huvila-alue. (Liite 1, RKY-alueen rajaus).

Kaupunginsuunnittelulautakunnan hyväksymän asemakaavan muutosehdotuksen tavoitteena on:

- turvata kulttuurihistoriallisesti merkittävän alueen arvot
- kehittää aluetta entistä paremmin yleistä virkistyskäyttöä palvelevaksi mahdollistamalla monipuolinen kulttuuri- ja kahvilakäyttö keskeisillä paikoilla olevissa huviloissa sekä parantamalla kävely- ja pyöräilyverkostoa ja liikuntapuiston palveluita
- ajanmukaistaa ja tarkentaa huvila-alueen sekä luontoarvojen suojelumerkintöjä ja -määräyksiä
- säilyttää huvilat asuinkäytössä sekä ohjata asuinkäytön laajentamista siten, että muutokset eivät tarvele alueen arvoja tai estä alueen virkistyskäyttöä.

Asemakaavan muutosehdotus on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kaupungin strategisten tavoitteiden mukainen. Asemakaavan muutostyötä ovat ohjanneet asemakaava-alueita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä kaupungin strategiset tavoitteet

- RKY-alueen arvojen säilyttäminen
- jalankulku- ja pyöräilyverkoston kehittäminen
- virkistyskäytön kannalta merkittävien ja yhtenäisten luontoalueiden huomioon ottaminen
- merellisen Helsingin vahvistaminen
- riittävän tilan varaaminen kulttuuritoiminnalle ja taiteelle
- riittävän tilan varaaminen virkistysalueille, liikuntaan sekä jatkuville ja hyvin saavutettaville virkistysreiteille ja viherverkostoille.

Asemakaavan valmistelutyön lähtötietona on ollut mm. Maisemasuunnittelu Hemgårdin ympäristöhistoriallinen selvitys (Meilahden huvila-alue, ympäristöhistoriallinen selvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2014:1) ja Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä, joka sisältää mm. alueen Metso-kartoituksen (Helsingin metsien luon-

non monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi vuodelta 2013).

Asemakaavan muutosehdotuksen rakennettuun ympäristöön liittyvät muutokset

Asemakaavan muutosehdotus ottaa huomioon alueen historiaan liittyvät kolme tärkeätä asiaa - huvila- ja puutarhakulttuuri, virkistyskäyttö sekä luontoarvot - ja sovittaa näitä osittain ristiriitaisia tavoitteita yhteen. Voimassa oleva asemakaava vuodelta 1984 ei mahdollista enempää lisärakentamista. Alueella on kuitenkin jatkuva paine laajentaa ja rakentaa uusia asuinrakennuksia. Alueen kokonaistarkastelu ja asemakaavan muutos on tarpeen, jotta arvokas huvila- ja puutarhakulttuuri säilyisi alueella.

Voimassa olevassa asemakaavassa osoitetut virkistysalueet, puistot, huvila-alueet ja muille käyttötarkoituksille osoitetut alueet säilyvät asemakaavan muutosehdotuksessa laajuudeltaan ja sijainniltaan lähes entisillään. Huvila-alueet (VLA/s, kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä lähivirkistys- ja asuinalue) tulevat edelleen olemaan väljästi rakennettuja alueita, joilla on sekä huviloiden aidattuja vuokraaloja että niiden väliin jääviä luonnonmukaisia virkistysalueita. Kaava-alueella on nykyisin 31 huvilapihapiiriä, joilla on n. 40 asuinkäytössä olevaa huvilaa.

Meilahden huvila-alue on laajan alueen tärkeä virkistysalue sekä tärkeä turismikohte, yksinomaan Seurasaarella on nykyisin 600 000 kävijää vuosittain. Virkistyskäyttöpaineet ovat siis suuret koko Meilahden huvila-alueella. Asemakaavan muutosehdotuksen uudet reitit liittyvät virkistyskäytön kehittämiseen. Uudet reitit jakavat koko alueen kävijävirtaa tasaisemmin ja ohjaaminen suunnitelluille reiteille rauhoittavat ympäröiviä luontoalueita.

Asemakaavan muutosehdotuksen lähivirkistysalueen määräystä "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina" muutetaan lausunto- ja muistutusvaiheessa HKR:n lausunnon (19.4.2016) ehdotuksen mukaiseksi "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee ylläpitää luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden". Korjattu VL-alueiden määräys sekä VP- ja VLA/s-määräykset ovat riittävät suojelemaan luonnonympäristöä. Alueiden sisäisiä rajauksia ja hoitoa määritellään tarkemmin mm. HKR:n valmisteilla olevassa julkaisussa "Meilahden huvila-alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma". Kaupunkisuunnitteluvirasto on yhtynyt HKR:n näkemykseen, jonka mukaan Helsingin luontotyyppien rauhoittamiskäytännöt tulisi jatkossa selkeyttää ja määrittellä eri viranomaisten kesken. Suojelupäätöksiä ei tulisi tehdä tapaus ja kohde kerralla.

Saadut lausunnot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Esittelijä toteaa, että asiasta on saatu kaupunkisuunnitteluviraston, kiinteistöviraston, rakennusviraston ja ympäristökeskuksen lausunnot.

Kaupunkisuunnitteluvirasto ei puolla ehdotettujen alueiden 1 ja 2 luontotyyppien suojelemista luonnonsuojelulain 29 §:n nojalla. Valmisteilla olevassa asemakaavassa on otettu huomioon alueen luonnon monimuotoisuus ja muiden luonnonarvojen säilyminen sekä kulttuuriarvojen vaaliminen.

Rakennusvirasto puoltaa ehdotettujen luontotyyppienkohteiden rauhoitusta edellyttäen, että mahdollisia rauhoituspäätöksiä tehtäessä kohteiden rajauksia tarkastetaan ottaen huomioon muun muassa seuraavat seikat:

Rauhoitettavaksi esitettyyn alueeseen kaksi sisältyy luonnonmukaisen kaltaisen jalopuulehdon lisäksi sellaisia osa-alueita, jotka eivät täytä tietyiltä osin tai lainkaan luontotyyppin kriteereitä tai ne eivät muuten luonteeltaan, sijainniltaan, edustettavuudeltaan tai alueen käytön kannalta sovellu rauhoitettavaksi luonnonsuojelulain luontotyyppinä. Ehdotetun rajauksen pinta-ala on noin 1 hehtaari kuin luonnonhoidon suunnitelman mukaan mahdollisesti luontotyyppiksi soveltuva osuus olisi noin 0,5 hehtaaria.

Meilahden mahdollisia luontotyyppirauhoituksia pohdittaessa on jalopuuston esiintymistä tarkasteltava vähintään koko huvila-alueella. Vertailupohjaksi tarkastelu on hyvä laajentaa koko kaupungin mittakaavaan. Helsingin sijainti jalopuiden luontaisella levinneisyysalueella, jalopuuston paikallinen ja alueellinen esiintymistiheys, soveltuvien kasvupaikkojen runsaus, ilmastonmuutoksen myönteinen vaikutus, alueiden käyttöhistoria, jalopuuston alkuperä sekä niiden pitkäaikainen suosiminen taajamametsien ja puistojen hoidossa on syytä ottaa huomioon. Meilahden huvila-alueella on nyt esitettyjen kohteiden lisäksi muitakin edustavia jalopuumetsiköitä. Jalopuita ja niiden taimia esiintyy lisäksi erittäin runsaasti puisto-, piha- ja kadunvarsipuina sekä vaihtelevana sekapuustona kaikkialla alueen metsiköissä lukuun ottamatta aivan karrumpia kalliomäkiä. Etupäässä alueella esiintyy vaahteraa, mutta siellä kasvaa myös tammia ja muitakin jalopuulajeja sekä yksittäisiä pähkinäpensaita.

Rakennusviraston näkemyksen mukaan jokaista jalopuuston määrällisiä luontotyyppikriteerejä täyttävää kohdetta ei ole tarpeen rauhoittaa varsinkaan vaahteran osalta, koska se on Helsingin alueella erittäin yleinen ja entisestään yleistyvä puulaji. Kaupungin mailta ELY-keskuskelle luontotyyppinä rauhoitettaviksi esitettävien kohteiden selvittäminen ja niiden alueellisen edustavuuden arviointi kuuluu Helsingin kaupungin virastojen työnjaon mukaan ensisijaisesti ympäristökeskukselle.

Rakennusvirasto esittää, että jatkoa varten määritellään yhdessä eri viranomaisten kanssa Helsingille selkeät luontotyyppien rauhoittamiskäytännöt asianmukaisten ja ajantasaisten selvitysten ja kohdevertailujen pohjalta, jottei periaatteellisia ratkaisuja tarvitsisi enää tehdä tapaus ja kohde kerrallaan.

Mahdollisia luontotyyppikohteita löytyy muun muassa rakennusviraston luonnonhoitoa ohjaavista suunnitelmista. Niissä erilaiset, arvokkaat elinympäristökohteet rajataan omiksi luontoarvokuvioikseen. Kohteen luonteesta riippuen ne joko jätetään luonnontilaan tai tarvittaessa niille osoitetaan arvokkaita ominaispiirteitä ylläpitäviä tai parantavia toimenpiteitä. Mikäli alue maankäytöllisesti säilyy luontoalueena, sen luontoarvot eivät heikkene luonnonhoidon myötä. Kuviot rajataan maastoinventoinneissa hyvin tarkasti muun muassa kantanartta-aineistoa, vääräväri-ilmakuvia, maanomistus- ja maankäyttörajoja sekä monia muita tausta-aineistoja hyödyntäen. Luontoarvokuvioiden tiedoissa mainitaan myös, mitä arvokriteerejä ne täyttävät. Suunnitelmadokumentit ovat julkisia ollen internetistäkin poimittavissa. Kuviorajaukset tietoineen saadaan suunnittelujärjestelmästä tarvittaessa myös digitaalisina.

Ympäristökeskus toteaa lausunnossaan inventoineensa mahdollisia luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luontotyyppien kriteerit täyttäviä kohteita vuosina 1998 ja 1999. Meilahden huvila-alueen metsä eivät tuolloin sisältyneet inventointiin, koska korostettiin puiden luontaisen alkuperän tärkeyttä ja tästä ei Meilahden huvila-alueella saada varmuutta. Ympäristökeskus puoltaa Meilahden huvila-alueen arvokkaimpien jalopuumetsien rajaamista luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyyppinä Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin Uudenmaan ELY-keskukselle tekemän esityksen mukaisesti.

Esittelijän kannanotto

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Meilahden suojeltaviksi esitettyjen alueiden metsiköt ovat ikärakenteeltaan melko nuorta eikä alueiden vanhin puusto näytä olevan luontaisesti syntynyttä vaan istutettua puustoa. Näin ollen rajattavaksi esitetyt alueet eivät täysin täytä luonnonsuojelulain 29 §:n suojeltujen luontotyyppien kriteerejä. Lisäksi asemakaavan muutosehdotuksessa on otettu huomioon luonnon monimuotoisuus ja muiden luonnonarvojen säilyminen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

26.09.2016

Ryj/1

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö_Meilahden_huvila_alue 30.5.2016
- 2 RKY-alueen rajaus
- 3 Seurasaarentien linjaus ja nykyisen vuokra-alan raja
- 4 Alue 1:n vaiheet
- 5 Alue 2:n vaiheet
- 6 2016_06_Alue 1_HKRN LH-suunnitelmakuviot
- 7 2016_06_Alue 2_HKRN näkemys luontotyyppin rajauksesta
- 8 Ympäristökeskuksen lausunto 21.6.2016 Meilahden huvila-alueen jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §n nojalla.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.09.2016 § 821

HEL 2016-006457 T 11 01 04

UUDELY/5865/2016

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

19.09.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Hannu Oskalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 25.8.2016

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.09.2016

Ryj/1

HEL 2016-006457 T 11 01 04

Lausuntopyyntö

Uudenmaan ELY-keskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Meilahden huvila-alueen arvokkaimpien jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyyppinä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri on 4.5.2016 tehnyt Uudenmaan ELY-keskukselle toimenpide-esityksen Meilahden huvila-alueen arvokkaimpien jalopuumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyyppinä.

Tausta

Asemakaavan muutosehdotuksen tavoitteet

Suurin osa asemakaavan muutosehdotuksen alueesta on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, RKY 2009, Meilahden huvila-alue. (Liite 1, RKY-alueen rajaus).

Kaupunginsuunnittelulautakunnan hyväksymän asemakaavan muutosehdotuksen (kslk:n päätöksellä ollut nähtävillä) tavoitteena on

- turvata kulttuurihistoriallisesti merkittävän alueen arvot
- kehittää aluetta entistä paremmin yleistä virkistyskäyttöä palvelevaksi mahdollistamalla monipuolinen kulttuuri- ja kahvilakäyttö keskeisillä paikoilla olevissa huviloissa sekä parantamalla kävely- ja pyöräilyverkosto ja liikuntapuiston palveluita
- ajanmukaistaa ja tarkentaa huvila-alueen sekä luontoarvojen suojelumerkintöjä ja -määräyksiä
- säilyttää huvilat asuinkäytössä sekä ohjata asuinkäytön laajentamista siten, että muutokset eivät tarvele alueen arvoja tai estä alueen virkistyskäyttöä.

Asemakaavan muutosehdotus on valtakunnallisten alueidenkäyttövoittojen ja kaupungin strategisten tavoitteiden mukainen. Asemakaavan muutostyötä ovat ohjanneet asemakaava-alueetta koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä kaupungin strategiset tavoitteet

- RKY-alueen arvojen säilyttäminen
- jalankulku- ja pyöräilyverkoston kehittäminen
- virkistyskäytön kannalta merkittävien ja yhtenäisten luontoalueiden huomioon ottaminen
- merellisen Helsingin vahvistaminen

- riittävän tilan varaaminen kulttuuritoiminnalle ja taiteelle
- riittävän tilan varaaminen virkistysalueille, liikuntaan sekä jatkuville ja hyvin saavutettaville virkistysreiteille ja viherverkostoille.

Asemakaavan valmistelutyön lähtötietona on ollut mm. Maisemasuunnittelu Hemgårdin ympäristöhistoriallinen selvitys (Meilahden huvila-alue, ympäristöhistoriallinen selvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2014:1) ja Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä, joka sisältää mm. alueen Metsokartoituksen (Helsingin metsien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi vuodelta 2013).

Ympäristöhistoriallisessa selvityksessä esitetään maiseman historia, yleisten alueiden kehittymisen vaiheet, kehittämistavoitteet ja suositukset sekä huvilatonttien inventoinnit rakennuksineen ja puutarhoineen. Asemakaava-alueen huvilat pihapiireineen ovat pääosin säilyneet, mutta osa huvila-alueen alkuperäisistä huviloista on purettu ja osa hoide- tuista pihapiireistä on hävinnyt. Meilahden kallionselänteiden välissä olevat laaksot olivat viljelyksessä vuosisatoja ja viljely on jatkunut huvila- kaudella 1950-luvulle asti. Maisema on sen jälkeen merkittävästi muut- tunut peltoalueiden metsittymisen myötä.

Meilahdessa suoritettiin Helsingin metsien luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävien kohteiden inventointi vuonna 2013. Metsokartoi- tuksen mukaan Meilahden huvila-alueella on arvokas metsäkohde, jon- ka pinta-ala on 14,5 hehtaaria. Kohde on jakaantunut useampaan, toi- sistaan erillään olevaan osaan, jotka ovat arvoltaan metsoluokituksen II – III luokan metsiä.

Meilahden inventoinnin kohdelomakkeessa todetaan luonnonsuojelu- lain 29 §:n mukaisien suojeltujen luontotyyppien osalta, että kuviot 76 ja 118 täyttänevät jalopuumetsän kriteerit. Kummallekaan kuviolle ei ole haettu rajauspäätöstä.

Asemakaavan muutosehdotuksen rakennettuun ympäristöön liittyvät muutokset

Asemakaavan muutosehdotus ottaa huomioon alueen historiaan liitty- vät kolme tärkeätä asiaa - huvila- ja puutarhakulttuuri, virkistyskäyttö sekä luontoarvot - ja sovittaa näitä osittain ristiriitaisia tavoitteita yh- teen. Voimassa oleva asemakaava vuodelta 1984 ei mahdollista enem- pää lisärakentamista. Alueella on kuitenkin jatkuva paine laajentaa ja rakentaa uusia asuinrakennuksia. Alueen kokonaistarkastelu ja asema- kaavan muutos on tarpeen, jotta arvokas huvila- ja puutarhakulttuuri säilyisi alueella.

Voimassa olevassa asemakaavassa osoitetut virkistysalueet, puistot, huvila-alueet ja muille käyttötarkoituksille osoitetut alueet säilyvät ase-

makaavan muutosehdotuksessa laajuudeltaan ja sijainniltaan lähes entisillään. Huvila-alueet (VLA/s, kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä lähivirkistys- ja asuinalue) tulevat edelleen olemaan väljästi rakennettuja alueita, joilla on sekä huviloiden aidattuja vuokraaloja että niiden väliin jääviä luonnonmukaisia virkistysalueita. Kaava-alueella on nykyisin 31 huvilapihapiiriä, joilla on n. 40 asuinkäytössä olevaa huvilaa.

Asemakaavan muutosehdotuksessa on alueelle osoitettu kuusi uutta rakennusala, johon voi siirtää arvokkaan huvilan. Uudet rakennusalat on osoitettu purettujen rakennusten paikoille tai alueille, jolla on tai on aikaisemmin ollut asuinrakennuksia ja niihin liittyviä pihapiirejä. Lisäksi ehdotuksen mukaan saa rakentaa talousrakennuksen olemassa oleville ja uusille vuokra-aloille. Ehdotuksessa ei siis laajenneta rakentamislueita, vaan palataan aikaisemman vaiheen historialliseen tilanteeseen, jolloin huviloita on ollut enemmän.

Meilahden huvila-alue on laajan alueen tärkeä virkistysalue sekä tärkeä turismikohte, yksinomaan Seurasaarella on nykyisin 600 000 kävijää vuosittain. Virkistyskäyttöpaineet ovat siis suuret koko Meilahden huvila-alueella. Asemakaavan muutosehdotuksen uudet reitit liittyvät virkistyskäytön kehittämiseen. Uudet reitit jakavat koko alueen kävijävirtaa tasaisemmin ja ohjaaminen suunnitelluille reiteille rauhoittavat ympäröiviä luontoalueita.

Asemakaavan muutosehdotuksen uudet kävely- ja pyöräilyreitit sekä kulttuuri- ja kahvilatoiminnan salliminen alueen keskeisille paikoille parantavat alueen virkistyskäyttöä. VL- ja VLA/s-alueiden uudet reitit ja alueen historiaan perustuva rantarakentaminen ohjaavat alueen virkistyskäyttöä rajatuille alueille, jolloin ympäröiviä luontoalueita rauhoitetaan. Kaava-alueella tulee säilyttämään laajoja luontoalueita, joita edellytetään ylläpidettäväksi luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden. Osa luontoalueista voidaan säilyttää luonnontilaisina metsä- ja ranta-alueina ja osalle voidaan palauttaa historian mukaista avoimempaa maisemaa ja rakentamista.

Asemakaavan muutosehdotuksen lähivirkistysalueen määräystä "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina" muutetaan lausunto- ja muistutusvaiheessa HKR:n lausunnon (19.4.2016) ehdotuksen mukaiseksi "VL Lähivirkistysalue, alueet tulee ylläpitää luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot huomioiden". Korjattu VL-alueiden määräys sekä VP- ja VLA/s-määräykset ovat riittävät suojelemaan luonnonympäristöä. Alueiden sisäisiä rajauksia ja hoitoa määritellään tarkemmin mm. HKR:n valmisteilla olevassa julkaisussa "Meilahden huvila-alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma". Kaupunkisuunnitteluvirasto yhtyy HKR:n näkemykseen, jonka mukaan Helsingin luon-

totyyppien rauhoittamiskäytännöt tulisi jatkossa selkeyttää ja määritellä eri viranomaisten kesken. Suojelupäätöksiä ei tulisi tehdä tapaus ja kohde kerralla.

Toimenpide-ehdotuksen suojeltavaksi esitetyt alueet

Alue 1

Alue 1 sijaitsee Meilahden huvila-alueen itäosassa, rajautuen Seura-saarentiehen ja kallioselänteeseen. Ehdotettu rajaus on kooltaan n. 6800 m² (0,68 ha), josta n. 2990 m², eli melkein puolet on nykyisen Villa Bergvikin yksityistä pihapiiriä. Alueen poikki kulkee myös julkinen virkistysreitti. (Liite 2, Seurasaarentien linjaus ja nykyisen vuokra-alan raja).

Helsingin luontotietojärjestelmässä alue 1 kuuluu osittain Meilahden arvokkaihin metsäkohteisiin. Rajaus perustuu Metso-inventointiin, jonka mukaan alue 1:llä oli kaksi metsokriteerit täyttävää metsäkuviota (118 / Lehtomaiset ja tuoreet kankaat /Runsaslahopuustoiset kangasmetsät, 134 / Lehdot), mutta ne ovat rajaukseltaan pienempiä kuin suojeltavaksi esitetty alue 1. Ainoastaan pienemmästä kuviosta 118, todetaan Metso-inventoinnin kohdekuvauslomakkeessa, että se täyttäneen jalopuumetsän kriteerit koskien luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä. Kuvio 118 on vain n. 400 m² kokoinen, ollen vain murto-osa nyt esitetystä 0,68 hehtaarin rajauksesta. Metsäkuvio 118 jää asemakaavan muutosehdotuksessa rakennettavaksi esitetyn VLA/s-alueen ulkopuolelle.

Alue 1 sijaitsee kokonaan entisen huvilan, Villa Bergvikin (Lilla Fiskarviken), piha-alueella. Päärakennus on purettu 1966-67, joten alueen metsä on kehittynyt entiseen pihapiiriin sen jälkeen. Ilmakuvatarkastelussa vuosilta 1932 / -43 / -50 / -64 alueella on ollut huvila laajan puutarhan ympäröimänä. Puutarha on ollut hoidettu, eikä luonnontilainen. Ilmakuvatarkastelu vuosilta -69 / -76 / -88 osoittaa, että piha-alueen metsittyminen alkoi päärakennuksen purkamisen jälkeen 70-luvun puolella. Alue 1 voidaan nähdä piha-alue -kohteena, joka ei edusta luonnontilaista metsäaluetta, kuten liitteessä 3 olevista kuvista voi todeta. (Liite 3, alue 1:n vaiheet)

Asemakaavaehdotuksessa alueelle 1 esitetään kaksi rakennusalaa, jolle saa sijoittaa siirtämällä säilytettävän, kulttuurihistoriallisesti merkittävän, alueen arvoon ja ominaispiirteisiin soveltuvan huvilarakennuksen. Uudet rakennusalat sijoittuvat vanhan päärakennuksen ja sen puutarhan kohdalle. Kahden rakennuksen rakennusalat ja kooltaan pienemmät vuokra-alat ovat alueen viime vuosien täydennysrakentamisen linjauksen mukaisia, mm. osoitteessa Heikinniementie 4b on siirretty huvila ja pienehkö vuokra-ala.

Lisäksi asemakaavaehdotuksessa esitetään Seurasaarentien mutkan loiventamista, joka liittyy koko kaupungin rantareittiin ja siitä puuttuvan osan rakentamiseen Merikannontieltä Mäntyniemeen. Seurasaarentie on vanha tie ja mitoitukseltaan niin kapea, että sillä on jalankulkuväylä ko. kohdassa vain Villa Bergvikin sivulla, eikä tilaa tulevan rantareitin rakentamiseen ole louhimatta Seurasaarentien varressa olevaa komeaa kalliota. Kallion säästämiseksi Seurasaarentien linjausta muutetaan, koska linjaus alun perinkin perustui vanhan Villa Bergvikin määräälan muotoon muodostaen tiehen jyrkän ja tarpeettoman mutkan.

Alue 2

Alue 2 sijaitsee Meilahden huvila-alueen länsiosassa rajautuen Meilahdentiehen, Seurasaarentiehen sekä huviloiden pihapiireihin. Suojelueesityksen ehdotettu raja on kooltaan hieman yli hehtaarin.

Metsoinventoinnissa alue 2 ei saanut mitään metsoluokitusta. Alue 2 ei myöskään kuulu Helsingin luontotietojärjestelmän arvokkaisiin kasvillisuuskohteisiin tai metsäkohteisiin. Ilmakuvatarkastelussa vuosilta 1932 / -43 / -50 / -64 ja -69 alue on ollut viljelyssä tai luonteeltaan avointa. Vasta vuoden 1976 ilmakuvassa näkyy alkavaa vesakoitumista, joka on johtanut nykytilanteeseen eli alueen metsittymiseen. Nykyinen metsikkö on siis ikärakenteeltaan melko nuorta ja on kyseenalaista, täytyykö jalopuumetsän -kriteeri, koska kookkaita valtajalopuita ei ole runsaasti, eivätkä ne ole luontaisia, vaan perua kaupapuutarhan ajoilta. (Liite 4, alue 2:n vaiheet)

Meilahden huvila-alueen ympäristöhistoriallisessa selvityksen toimenpidesuosituksena esitetään, että alueen vanhaa kulttuurimaisemaa voidaan palauttaa entiseen, avoimempaan tilaan. Viljelykäytön jälkeen umpeen kasvaneiden alueiden uusiin luontotyyppeihin liittyviä arvoja ei ole tutkittu ympäristöhistoriaselvityksen puitteissa.

Alueen 2 ainut muutos verrattuna nykytilanteeseen on kahden ohjeellisen virkistysyhteyden esittäminen alueen poikki. Reitit on merkitty jo voimassa olevaan asemakaavaan vuodelta 1984, joka osoittaa, että alue on silloinkin katsottu olevan sopiva kaikkien kuntalaisten virkistyskäyttöön. Reittejä ei ole toteutettu ja nykyisen vaikeakulkuisen pensaikoisuuden ja maaston kosteuden takia alueen virkistysarvo on jäänyt pieneksi. Metsäalue on jäänyt kadun varrella olevien yksityisten huviloiden taakse ja koko laaja alue koetaan nykyään yksityisalueena.

Koko aluetta 2 koskeva määräys (VLA/s, kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä lähivirkistys- ja asuinalue. VLA/s-huvila-alueiden suojelumerkinnällä merkityt huvilat, rakennukset, rakennelmat, puutarhakulttuurin jäänteet sekä luonnonympäristö muodostavat arvokkaan ympäristökokonaisuuden. Huvilapuutarhakulttuuri, pihapiirien ar-

vokkaat ominaispiirteet sekä maisemalliset arvot tulee säilyttää) mahdollistaa sekä luonnontilaisten metsäalueiden säilyttämistä (esimerkiksi HKR:n 21.6.2016 lausunnon liitteen suppeamman luontotyyppirajauksen mukaisesti) että perinteisen avoimemman maiseman palauttamista alueen länsireunaan. Kävelyreittien määräys (ut, ohjeellinen ulkoilutie, jota pääsääntöisesti ei saa asfaltoida) mahdollistaa reittien linjausten tarkentamista toteutusvaiheessa sekä reittien toteuttamista luonnonympäristöä huomioivina kapeina kivituhkapintaisina reitteinä.

Lausunto

Kaupunkisuunnitteluvirasto ei puolla ehdotettujen alueiden 1 ja 2 luontotyyppien suojelemista luonnonsuojelulain 29 §:n nojalla. Valmisteilla olevassa asemakaavassa on otettu huomioon alueen luonnon monimuotoisuus ja muiden luonnonarvojen säilyminen sekä kulttuuriarvojen vaaliminen.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri esittää Meilahden jalopuumetsien rajaamista luonnonsuojelulain 29 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen luontotyyppiin: "Luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt".

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseksi (HE 79/1996) on säännöksen perusteluissa todettu, että 29 §:llä suojeltaisiin vain jalopuumetsiköt, jotka ovat syntyneet luontaisesti. Se ei koskisi istuttamalla syntyneitä metsiköitä. Lisäksi säännöksen perusteluissa on todettu, että säännöksen nojalla suojellun metsikön tulisi koostua "merkittävilta osin" jalopuista. Tällaiseksi metsiköksi katsottaisiin maastossa rajattavissa oleva yhtenäinen alue, jossa jalopuita kasvaa asetuksella säädettävä vähimmäismäärä.

Luonnonsuojeluasetuksen 4 luvun 10 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan luonnonsuojelulain 29 §:ssä mainitulla luontotyyppillä tarkoitetaan luontaisesti syntyneitä, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvia metsikköjä, joissa jaloja lehtipuita kasvaa runkomaisina puina vähintään 20 kappaletta hehtaarilla yhtenä tai useampana lähekkäisenä ryhmänä rajattavissa olevalla yhtenäisellä alueella. Jaloja lehtipuita ovat tammi, metsälehmus, vaahtera, saarni, kynäjalava ja vuorijalava. Runkomaiseksi puuksi katsotaan puu, jonka läpimitta on 1,3 metrin korkeudella yli seitsemän senttimetriä. Runkomaisen tammen läpimitta on kuitenkin sanotulla korkeudella vähintään 20 senttimetriä.

Meilahden suojeltavaksi esitettyjen alueiden sukkessio on alkanut 70-luvun puolella, jolloin nykyinen metsikkö on ikärakenteeltaan melko nuorta. Alueiden vanhimmat puut ovat alue 1:llä alkuperäisen puutarhan istutettua puustoa ja alue 2:lla kauppapuutarhan viljelyalueen puustoa, eli puuston vanhin kerrostuma ei ole luontaisesti syntynyttä.

26.09.2016

Kummankin suojeltavaksi ehdotetun alueen kaavamerkintä vuodesta 1955 lähtien (alueen vanhin kaava 3735 on vahvistettu vuonna 1955) on ollut P (puisto) ja vuodesta 1984 lähtien Sy (kulttuurihistoriallinen ympäristönsuojelualue, jolla olevat sr-1- ja sr-2-merkinnällä merkityt rakennukset ja rakennelmat sekä luonnonympäristö muodostavat arvokkaan ympäristökokonaisuuden). Suojeltavaksi esitettyjen alueiden 1 ja 2 Sy-alueilla on ollut lisämääräys slp (tontin tai alueen osa, jolla luonnonympäristö on säilytettävä. Alueella sallitaan vaan ympäristön hoidon kannalta tarpeelliset toimenpiteet). Alueen metsiä on siis hoidettu kymmeniä vuosia puistometsinä ja luonnonmetsät ovat kehittyneet vasta vuoden 1984 asemakaavan vahvistumisen jälkeen. Lisäksi luontotyyppin rajaamisesta todetaan, että aivan pihapiirissä sijaitsevia osia voidaan rajata mukaan vain erityisen perustellusta syystä.

Helsingissä ja myös Meilahden huvila-alueella on nykyään runsaasti vaahteraa, eivätkä Meilahden metsiköt ole ainutkertaisia Helsingin mitakaavassa. Meilahden huvila-alueen asemakaavaehdotus on luonteeltaan myös hyvin säilyttävä, joten voidaan katsoa, että luontotyyppin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Alue 1 on perinteistä huvila- ja puutarhakulttuurin aluetta, jolla edelleen sijaitsee Villa Bergvikin asuinrakennukseksi muutettu talousrakennus pihapiireineen. Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että huvilakulttuurin palauttaminen ja kehittäminen sekä Seurasaarentien muutos ja toimivan rantareitin kehittäminen on tässä kohdassa perusteltua.

Alue 2 on ollut avointa viljelymaisemaa. Vesakoituminen, joka on alkanut vasta 1970-luvulla, on johtanut alueen metsittymiseen. Nykyinen metsikkö on ikärakenteeltaan melko nuorta. Kookkaita valtajalopuita ei ole runsaasti, eivätkä ne ole luontaisia, vaan perua kauppapuutarhan ajoilta. Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että ohjeelliset virkistysreitit eivät heikennä alueen 2 arvoa kulttuurivaikutteisena luonnonalueena.

Lisätiedot

Marina Fogdell, arkkitehti, puhelin: 310 64271

marina.fogdell(a)hel.fi

Niina Strengell, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37458

niina.strengell(a)hel.fi

Rakennusvirasto 21.6.2016

HEL 2016-006457 T 11 01 04

Kaupunginhallitus pyytää rakennusviraston lausuntoa ELY:n lausuntopyynnöstä luonnonsuojeluliiton toimenpide-esityksestä Meilahden jalo-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

puumetsien rajaamisesta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisina luontotyypeinä 21.6.2016 mennessä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri esittää luontotyypeinä suojeltaviksi kahta aluetta Meilahden huvila-alueelta. Kohteet on valittu alueen asemakaavaehdotuksen rajausten ja merkintöjen pohjalta. Rauhoitusta esittävien mukaan asemakaavan toteutuminen muuttaisi kyseisten jalopuumetsiköiden ominaispiirteitä ja toisessa tapauksessa jopa hävittäisi metsikön lähes kokonaan.

Rakennusvirasto puoltaa ehdotettujen luontotyyppikohteiden rauhoitusta edellyttäen, että mahdollisia rauhoituspäätöksiä tehtäessä kohteiden rajauksia tarkistetaan ottaen huomioon seuraavat seikat:

Rauhoitettavaksi ehdotettu alue 1:

Ehdotetusta luontotyyppirajauksesta noin 0,25 hehtaaria on maankäytöllisesti vuokrattua tonttia, jonka osalta rakennusvirasto ei ota kantaa. Asia kuuluu tältä osin tontin haltijalle ja kiinteistövirastolle.

Rakennusviraston luonnonhoidon suunnitelmaluonnoksen (jatkossa luonnonhoidon suunnitelma) kuvio numero 118, joka sijaitsee kallionrinteessä, vuokratontin reunalla, täyttää luonnonsuojelulain jalopuumetsäluontotyyppin kriteerit. Kuvio 134 puolestaan on tuoretta-kostea lehtoa, jossa kookkaamman lehtipuuston lomaan on kehittynyt muun muassa vaihtelevan kokoista vaahterikkoa ja lehtopensaikkaa. Kuviolla on myös huvilakauden jäänteinä ryhmittäin muutamia vanhempia jalopuita. Kuvio täyttäneen monilta osin jalopuumetsäluontotyyppin määrälliset kriteerit. Kuvio on myös muutoin arvokas elinympäristö jalopuita kasvavana lehtona metsälain, metsäsertifioinnin ja METSO-ohjelman hengessä. Toisaalta taas kuvion halki kulkee rakennettu puistokäytävä ja alueella on selkeä kulttuuritausta paikalla sijainneen Villa Bergvikin entisenä puutarhana. Molemmat kuviot (118 ja 134) on rajattu luontoarvokuvioiksi kaupungin luonnonhoidon suunnittelussa.

Alueelle kaavaehdotuksessa esitetyt rakennukset pihapiireineen käytännössä hävittäisivät jalopuumetsikön lähes kokonaan. Sen sijaan ehdotettua Seurasaarentien mutkan oikaisemista tulee selvittää tarkemmin erikseen. Tien linjauksen muutos ei välttämättä kovin oleellisesti vaikuttaisi luontotyyppin arvoon.

Rauhoitettavaksi ehdotettu alue 2:

LH-suunnitelman kuviot 34, 40 ja 46 sekä kalliokuvion 43 pohjoispää täyttänevät luonnonsuojelulain jalopuumetsäluontotyyppin kriteerit ollen samalla myös arvokkaita elinympäristöjä luonnonmukaisen kaltaisina lehtoina metsälain, metsäsertifioinnin ja METSO-ohjelman hengessä.

Luontoarvot on huomioitu ja kohteet rajattu luontoarvokuvioiksi kaupungin luonnonhoidon suunnittelussa. Kuvio 34 puuttuu Suomen luonnon-suojeluliiton Uudenmaan piirin rajausesityksestä.

Tähän rajausesitykseen sisältyy kuitenkin luonnonmukaisen kaltaisen jalopuulehdon lisäksi sellaisia osa-alueita, jotka eivät tietyiltä osin tai lainkaan täytä luontotyypin kriteereitä tai ne eivät muuten luonteeltaan, sijainniltaan, edustavuudeltaan tai alueen käytön kannalta sovellu rauhoitettavaksi luonnonsuojelulain luontotyyppinä. Ehdotetun rajauksen pinta-ala on noin 1 hehtaari, kun luonnonhoidon suunnitelman mukaan mahdollisesti luontotyyppiksi soveltuva osuus olisi noin 0,5 ha. (Rakennusviraston oma rajausehdotus karttaliitteenä).

Luontotyyppirajaukseen soveltumattomat osat alueella 2:

Luonnonhoidon suunnitelman kuvion 31 länsiosa eli Tamminiementie 5 edusta aina tontinrajan suuntaiseen ojaan saakka on aikanaan ojitettua kulttuurilehtoa, jota on pitkään ylläpidetty puistomaisen väljänä vaahterametsikkönä. Alikasvosta tällä osalla on niukasti ja sitä on pidetty kurissa säännöllisesti raivaamalla. Syynä hoidolle ovat Tamminiementien reunamaiset, kuvion poikki kulkevan pihaanajotien ja piha-alueen turvallisuus sekä risteysalueen liikenteen näkemäsektorien ylläpito.

Tätä osaa kuviosta on jatkossakin ylläpidettävä puistomaisena ja kookkaamman puuston alta avarana. Näin ollen esimerkiksi heikentyvien puiden, jalopuuston muodostaman lahoppun ja maisemaa peittävän nuoremman jalopuuston tai lehtopensaikon säästäminen ei tule kysymykseen.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 32:

Kuvio sijaitsee kadunvarressa, ja sen on kallion kupeessa, pihan jatkeeksi aikanaan istutettu ryhmä nuorehkoja tammia. Tämä kuvio ei täytä luontotyypin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 35:

Kuvio on kulttuuritaustainen, avoin niittyaukio, jolla kasvaa vain muutama yksittäinen lehtipuu. Kuvion reunoilla vesakkoa ja pensaikkaa muun muassa kanukkaa (*Cornus* sp.). Kanukka on vieraslaji, jota pidetään kurissa myös naapurikuvioiden alueella. Tämä kuvio ei täytä luontotyypin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 36:

Kuvio on ojitettua kulttuuritaustaista aluetta. Puustona on lähes yksinomaan väljää tai ryhmittäistä, vanhaa ja järeää hieskoivikkoa. Tontin kupeessa on pari monihaaraista vaahteraa. Puuston lomaan on levinnyt

26.09.2016

Ryj/1

kanukkakasvustoa, jonka seassa jonkin verran on vaahteranja muiden lehtipuiden taimia. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvio 39:

Tämäkin kuvio on ojitettua, kulttuuritaustaista aluetta. Se on huvilapihojen välistä avointa aluetta, joka lienee entistä pihaa, niittyä tai viljelysmaata. Alue on sittemmin villiintynyt, ja sen reunoilta päin leviää kanukkakasvustoa. Kuviolla on muutamia yksittäisiä lehtipuita, jotka liittyvät lähinnä naapurikuvioihin. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Luonnonhoidon suunnitelman kuvioiden 43 ja 46 välinen nurkka:

Kuvio on avaraa kalliota. Tämä kuvio ei täytä luontotyyppin kriteerejä.

Muut luontotyyppikriteerejä täyttävät kohteet Meilahdessa ja muualla Helsingin kaupungin alueella

Meilahden mahdollisia luontotyyppirauhoituksia pohdittaessa on jalopuuston esiintymistä tarkasteltava vähintään koko huvila-alueella. Vertailupohjaksi tarkastelu on hyvä laajentaa koko kaupungin mittakaavaan. Helsingin sijainti jalopuiden luontaisella levinneisyysalueella, jalopuuston paikallinen ja alueellinen esiintymistiheys, soveltuvien kasvupaikkojen runsaus, ilmastonmuutoksen myönteinen vaikutus, alueiden käyttöhistoria, jalopuuston alkuperä sekä niiden pitkäaikainen suosiminen taajamametsien ja puistojen hoidossa on syytä ottaa huomioon. Meilahden huvila-alueella on nyt esitettyjen kohteiden lisäksi muitakin edustavia jalopuumetsiköitä. Jalopuita ja niiden taimia esiintyy lisäksi erittäin runsaasti puisto-, piha- ja kadunvarsipuina sekä vaihtelevana sekapuustona kaikkialla alueen metsiköissä lukuun ottamatta aivan karumpia kalliomäkiä. Etupäässä alueella esiintyy vaahteraa, mutta siellä kasvaa myös tammia ja muitakin jalopuulajeja sekä yksittäisiä pähkinäpensaita.

Rakennusviraston näkemyksen mukaan jokaista jalopuuston määrällisiä luontotyyppikriteerejä täyttävää kohdetta ei ole tarpeen rauhoittaa varsinkaan vaahteran osalta, koska se on Helsingin alueella erittäin yleinen ja entisestään yleistyvää puulaji. Kaupungin mailta ELY-keskukselle luontotyyppinä rauhoitettaviksi esitettävien kohteiden selvittäminen ja niiden alueellisen edustavuuden arviointi kuuluu Helsingin kaupungin virastojen työnjaon mukaan ensisijaisesti ympäristökeskukselle. Rakennusvirasto esittää, että jatkoa varten määritellään yhdessä eri viranomaisten kanssa Helsingille selkeät luontotyyppien rauhoittamiskäytännöt asianmukaisten ja ajantasaisten selvitysten ja kohdevertailujen pohjalta, jottei periaatteellisia ratkaisuja tarvitsisi enää tehdä tapaus ja kohde kerrallaan.

Mahdollisia luontotyyppikohteita löytyy muun muassa rakennusviraston luonnonhoitoa ohjaavista suunnitelmista. Niissä erilaiset, arvokkaat elinympäristökohteet rajataan omiksi luontoarvokuvioikseen. Kohteen luonteesta riippuen ne joko jätetään luonnontilaan tai tarvittaessa niille osoitetaan arvokkaita ominaispiirteitä ylläpitäviä tai parantavia toimenpiteitä. Mikäli alue maankäytöllisesti säilyy luontoalueena, sen luontoarvot eivät heikkene luonnonhoidon myötä. Kuviot rajataan maastoinventoinneissa hyvin tarkasti muun muassa kantakartta-aineistoa, vääräväri-ilmakuvia, maanomistus- ja maankäyttörajoja sekä monia muita tausta-aineistoja hyödyntäen. Luontoarvokuvioiden tiedoissa mainitaan myös, mitä arvokriteerejä ne täyttävät. Suunnitelmadokumentit ovat julkisia ollen internetistäkin poimittavissa. Kuviorajaukset tietoineen saadaan suunnittelujärjestelmästä tarvittaessa myös digitaalisina.

Helsingin kaupungin viheralueiden osana olevien luontotyyppien rauhoituspäätöksiin on jatkossa suotavaa aina sisällyttää lyhyt kuvaus siitä, mihin suuntaan kohteen halutaan kehittyvän osana kaupunkiluontoa ja millaista hoitoa kohteet vaativat. Samoin rakennusvirasto esittää, että rauhoituspäätöksen yhteydessä määritellään, minkälaista ylläpitoa Helsingin kaupunki voi tehdä näissä kohteissa kysymättä aina erikseen ELY-keskuksen kantaa ja lupaa.

Lisätiedot

Markus Holstein, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 64829
markus.holstein(a)hel.fi
Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 21.6.2016

HEL 2016-006457 T 11 01 04

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry esittää, että Uudenmaan ELY-keskus rajaa Meilahden huvila-alueella kaksi metsäaluetta luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisiksi luontotyyppikohteiksi. Esityksen mukaan suojelun kohteena olisivat luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin vaahteroista ja muista jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt. Luonnonsuojeluliitto korostaa, että rajauspäätös tarvitaan ennen kuin Helsingin kaupunki hyväksyy huvila-alueen uuden vireillä olevan asemakaavan muutoksen (nro 12372), koska toteutuessaan kaavaehdotus heikentäisi olennaisesti mahdollisuuksia kyseisten arvokohteiden ominaispiirteiden säilyttämiseen.

Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin esittämät kaksi suojelualuetta on rajattu liiton hankkimassa asiantuntijalausunnossa ilmakuville. Alueet sijaitsevat Helsingin kaupungin omistamalla maalla. Asemakaavaehdotuksessa itäisemmälle jalopuumetsäalueella on sijoitettu kaksi uutta rakennuspaikkaa muualta siirrettäville huviloille. Läntiselle jalopuumetsäalueelle on piirretty ohjeellinen ulkoilureitti.

Meilahden huvila-alueen suunnitteluperiaatteiden (KSLK 3.6.2014) mukaisesti mm. alueen osittain kadonneita maisemallisia ominaispiirteitä ja puutarhakulttuuria pyritään palauttamaan ja kävely- ja pyöräilyreittejä lisätään. Molemmilla ehdotetuilla jalopuumetsäalueilla on ollut rakennuksia vielä 1960-luvulla. Itäisellä metsäalueella kaksi uutta rakennuspaikkaa muuttaisivat jalopuumetsän nykytilaa, mutta alue olisi kuitenkin huomattavasti metsäisempi kuin 1960-luvulla. Osittain läntiselle metsäalueelle linjattu ohjeellinen ulkoilureitti pystyttäneen sijoittamaan ja ylläpitämään niin, että jalopuumetsän tila ei oleellisesti muutu.

Kiinteistövirasto on Meilahden huvila-alueen kaavoitustyön edetessä keskustellut asemakaavan muutoksesta kaupunkisuunnitteluviraston kanssa ja antanut kaavaehdotuksesta lausunnon 18.4.2016. Lausunnossaan kiinteistövirasto toteaa, että lisärakentamista pitäisi olla huomattavasti enemmän ja, että asemakaavan muutoksen yhteydessä myös jo vuokratuille määräaloille olisi hyvä määritellä asemakaavassa nykyisiä sopimuksia pienemmät pihapiirit. Jos itäiselle jalopuumetsäalueelle ei voida sijoittaa uutta rakentamista, vaihtoehtoisia rakennuspaikkoja tulee selvittää muilta alueilta.

Lisätiedot

Jaana Yli-Paunu, kiinteistöasiamies, puhelin: 310 31805
jaana.yli-paunu(a)hel.fi

26.09.2016

Ryj/2

§ 839

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 37 ja 38 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	15.9.2016
Palvelukeskus-liikelaitoksen johtokunta	22.9.2016
ympäristölautakunta	20.9.2016
yleisten töiden lautakunta	20.9.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

Sj/1

§ 840

Kaksi maata-yksi tulevaisuus-hankkeen teoksen sijoittaminen Erottajalle

HEL 2016-006786 T 10 01 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti osoittaa Erottajan aukion sijoituspaikaksi taiteilija Eva Langen teokselle, joka kuuluu kokonaisuuteen Kaksi maata - Yksi tulevaisuus* Två länder - en framtid.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hanasaaren kulttuurikeskuksen kirje
- 2 Eva Langen teoksen esittelyaineisto
- 3 Taidemuseon lausunto
- 4 Kaupunkikuvaneuvottelukunnan lausunto
- 5 Rakennusvalvontaviraston lausunto
- 6 Rakennusvalvonnan täydennys lausuntoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lahjoitushankkeen hallinnoija

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hanasaari -ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen kaupungille 6.6.2016 lähettämässä kirjeessä todetaan, että kulttuurikeskus hallinnoi hanketta, jossa Suomen ja Ruotsin pääkaupungeille lahjoitetaan julki-set taideteokset. Helsingille lahjoitettava teos on samanaikaisesti lahja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

sata vuotta täyttävälle itsenäiselle Suomelle. Projektia on valmisteltu yhdessä kaupunkien asianomaisten tahojen kanssa.

Teokset on suunniteltu sijoitettavaksi kaupunkien keskeisille paikoille; Helsingissä taideteos esitetään sijoitettavaksi Erottajalle, Svenska Teaternin ja Eteläesplanadin väliselle aukiolle, ja Tukholmassa Engelbrektsplatsenille, jonka välittömässä läheisyydessä sijaitsee mm. Suomen instituutti.

Helsinkiin toteutettavan taideteoksen, työnimeltään Flera delar - En helhet on suunnitellut taiteilija Eva Lange. Hän kuvaa teoksessaan Suomen ja Ruotsin välisen vuorovaikutuksen monimuotoisuutta. Teos koostuu neljästä harmonisesta veistoksesta, joiden materiaaleina ovat graniitti, rauta ja teräs.

Teoksen vastaanottamisesta ja sijoittamisesta on saatu lausunnot kaupungin taidemuseolta, kaupunkikuvaneuvottelukunnalta, rakennusvalvontavirastolta, sekä rakennusvirastolta ja kaupunkisuunnitteluvirastolta.

Helsingin taidemuseon toteaa 11.5.2016 päivätyssä lausunnossaan, että taideteoshanke on ollut vireillä jo jonkin aikaa ja kaupunkisuunnitteluvirasto on osoittanut Erottajan teoksen sijaintipaikaksi. Lausunnossa todetaan, että rakennusvirasto tulee suunnittelemaan ja rakennuttamaan aukion avoimeksi, korkealuokkaiseksi kaupunkitilaksi. Siihen tuleva teos voidaan ottaa huomioon jo tässä vaiheessa, mikä mahdollistaa onnistuneen lopputuloksen. Lausunto on sama, minkä taidemuseo on antanut asiassa Hanasaari - ruotsalais-suomalaiselle kulttuurikeskukselle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa lausunnossaan 14.6.2016 mm., että hakemusasiakirjojen havainnekuvissa on tuotu hyvin esiin asemakaavan mukainen aukioratkaisu sekä taideteoksen sijoittuminen suhteessa aukiokokonaisuuteen, sen osa-alueisiin ja yksityiskohtiin. Lausunnossa todetaan edelleen, että rakennusvirasto valmistelee parhaillaan aukion toteuttamissuunnitelmaa, ja että taiteilijalle on varattava mahdollisuus yhteistyöhön aukion toteutussuunnittelussa, jotta taiteilija pystyy varmistamaan teoksen taiteellisen vaikutelman toteutumisesta ja oikeasta mittakaavallisesta suhteesta aukioon ja sen kaikkiin toimintoihin nähdessä. Lausunto on päätöshistoriassa.

Rakennusviraston lausunnossa 27.6.2016 todetaan puolestaan mm. että kooltaan monumentaalinen, neljästä osasta koostuva mutta herkkä taideteos vaatii ympärilleen riittävästi avointa ja rauhallista tilaa. Katusuunnitteluvaiheessa teoksen sijainti on sovitettava yhteen aukion käytön kanssa. Taideteoksen lopullinen sijoittaminen tulee suunnitella samanaikaisesti aukion suunnittelun kanssa, ja yhdessä taiteilijan kanssa.

Lausunnossa todetaan edelleen, että teoksen valaistus, sen tarvitsema infra ja teoksen perustukset on otettava huomioon rakennussuunniteluvaiheessa. Tavanomaisen käytännön mukaisesti ne kuuluvat rakennusviraston vastuulle. Valmiin teoksen ylläpito kuuluu taidemuseolle. Lausunto on päätöshistoriassa.

Kaupunkikuvaneuvottelukunta toteaa lausunnossaan 6.7.2016, että kaupungin monet tahot ovat todenneet paikan sopivan taideteokselle ja lainvoimainen asemakaava mahdollistaa taiteen sijoittamisen alueelle. Lausunnossa todetaan edelleen, että moniosainen veistos muodostuu kokonaisuudeksi vasta suhteessa ympäröivään tilaan ja pintaan, jolta se nousee. Neuvottelukunnan mukaan tilanne asettaa tarkkoja vaatimuksia aukiosuunnitelmalle, ja neuvottelukunta pitäisi tärkeänä, että veistokselle pohdittaisiin vaihtoehtoista paikkaa valmiimmalta ja vähemmän toiminnallisesti kuormittuneelta paikalta.

Rakennusvalvontavirasto yhtyy lausunnossaan 11.8.2016 kaupunkikuvaneuvottelukunnan kannanottoon. Tätä lausuntoa rakennusvalvontavirasto on 18.8.2016 täydentänyt. Täydennyksessä todetaan, että jos teos sijoitetaan Erottajan aukiolle, ei se voimassa oleva asemakaava ja liikennesuunnitelma huomioon ottaen edellytä rakennusvalvonnalta toimenpidelupaa. Myöskään kaupunkikuvallista lausuntoa ei pidetä tarpeellisena, koska hanketta on jo käsitelty kaupunkikuvaneuvottelukunnassa 6.7.2016. Rakennusvirasto kiinnittää täydennyksessään huomiota moniosaisen teoksen vaativuuteen siltä osin, miten teoksen eri osat saadaan integroitua luontevasti aukion muihin rakenteisiin.

Kuten lausunnoista ilmenee, teoksen sijoittaminen Erottajan aukiolle edellyttää hyvää suunnittelua ja yhteistyötä taiteilijan kanssa. Haasteista huolimatta aukio on erinomainen sijoituspaikka. Aukio sijoittuu sekä arkkitehtonisesti että toiminnallisesti merkittävään ja keskeiseen kohtaan kaupungissa ja korostaa siten teoksen merkitystä. Hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä teoksesta tulee uusi puhutteleva maamerkki kaupungin keskustaan, kertomaan Suomen ja Ruotsin pitkästä yhteisestä historiasta ja yhteistyöstä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hanasaaren kulttuurikeskuksen kirje
- 2 Eva Langen teoksen esittelyaineisto

26.09.2016

Sj/1

- 3 Taidemuseon lausunto
4 Kaupunkikuvaneuvottelukunnan lausunto
5 Rakennusvalvontaviraston lausunto
6 Rakennusvalvonnan täydennys lausuntoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lahjoitushankkeen hallinnoija

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Lausunnon antajat

Päätöshistoria

Rakennusvirasto 27.6.2016

HEL 2016-006786 T 10 01 01 06

Lausunto

Kaupunginhallitus pyytää rakennusviraston lausuntoa taideteoksen sijoittamisen edellytyksistä Erottajan aukiolle 12.8.2016 mennessä.

Suomen ja Ruotsin yhteisen historian ja yhteenkuuluvuuden kunnioittamiseksi Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus on käynnistänyt hankkeen, jossa sekä Helsinkiin että Tukholmaan esitetään sijoitettaviksi nimekkäiden taiteilijoiden taideteokset keskeisille julkisille paikoille. Tukholman Engelbrektsplanille sijoitettavan teoksen Gemen-samma Rötter taiteilija on suomalainen Marja Kanervo. Helsinkiin on valittu ruotsalaisen taiteilija Eva Langen teos Flera delar - En helhet, joka koostuu neljästä suurehkosta, erillisestä veistoksellisesta elementistä. Kaupunkisuunnitteluvirasto esittää taideteoksen sijoittamispaikaksi Erottajan aukiota.

Erottajan aukio kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöalueeseen (RKY). Aukion asemakaava sai lainvoiman 21.5.2014. Rakennusvirasto teettää parhaillaan aukiota ympäristöhistoriallista selvitystä, jossa esitetään myös aukion kehittämisperiaatteet. Aukion katusuunnittelu on juuri käynnistymässä. Suunnittelun yhtey-

dessä otetaan huomioon paitsi aukion nykyinen ja tuleva käyttö, myös taideteoksen sijainti, tilantarve ja tekniset vaatimukset.

Erottajan aukio on tulevaisuudessa merkittävä eri toimintojen ja tapahtumien aukio ja noudattaa kaupungin asettamia strategisia tavoitteita lisätä julkisten alueiden tapahtumakäyttöä. Kooltaan monumentaalinen neljästä osasta koostuva mutta herkkä taideteos vaatii ympärilleen riittävästi avointa ja rauhallista tilaa.

Katusuunnitteluvaiheessa teoksen sijainti on sovittava yhteen aukion käytön kanssa ottaen huomioon aukion toimintojen, rakenteiden ja rakennelmien aiheuttama visuaalinen häly. Taideteoksen lopullinen sijoittelu tulee suunnitella ympäristöhistoriallisen selvityksen valmistuttua samanaikaisesti aukion suunnittelun ja yhdessä taiteilijan kanssa sovittava teos perustuksineen aukion korkomaailmaan. Aukion kansirakennne voi aiheuttaa oman haasteensa teoksen perustuksien sijoitteluun. Teoksen sijoittelussa tulee ottaa huomioon myös aukion talvikunnossapito ja mahdollinen teokseen kohdistuva ilkivalta. Tämän vuoksi teokselle olisi eduksi sen sijoittaminen hieman tiiviimpään ryhmään aukion rauhallisimpaan kohtaan eli aukion luoteiskärkeen.

Teoksen valaistus, sen tarvitsema infra ja teoksen perustukset on otettava huomioon rakennussuunnitteluvaiheessa. Normaalikäytännön mukaisesti ne kuuluvat rakennusviraston vastuulle. Valmiin teoksen ylläpito kuuluu kaupungin taidemuseolle.

Rakennusvirasto puoltaa hakemusta ottaa vastaan teoslahjoitus.

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi

Tomas Palmgren, projektinjohtaja, puhelin: 310 38586
tomas.palmgren(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 14.6.2016

HEL 2016-006786 T 10 01 01 06

Lausunto

Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus hallinnoi hanketta, jossa Ruotsin ja Suomen pääkaupungeille lahjoitetaan julkiset taide-
teokset kunnioittamaan maiden yhteistä 600-vuotista historiaa. Taiteilija
Eva Langen taideteos (Flera delar - En helhet) sijoittuu Helsinkiin Erot-

tajan aukiolle ja taiteilija Marja Kanervon taideteos (Gemensamma Rötter) Tukholmaan Engelbrektsplanille.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tutustunut taiteilija Eva Langen teosta ja asiaa koskeviin hakemusasiakirjoihin sekä Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen lokakuussa 2015 päivättyyn hankkeen projektisuunnitelmaan.

Kaupunkisuunnitteluvirastolla ei ole huomautettavaa hakemuksen johdosta. Kaupunkisuunnitteluvirasto puoltaa hakemusta.

Perustelut

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että hakemusasiakirjojen taideteosta esittävässä havainnekuviissa on tuotu hyvin esiin asemakaavan mukainen aukioratkaisu sekä taideteoksen sijoittuminen suhteessa aukiokokonaisuuteen, sen osa-alueisiin ja yksityiskohtiin.

Erottajan aukiota koskee kaksi asemakaavaa (nro 11887 vuodelta 2010 ja nro 12165 vuodelta 2014) sekä liikennesuunnitelma nro 6146-7 vuodelta 2012). Näissä on esitetty yksityiskohtainen toiminnallinen ja mitoituksellinen suunnitelmaratkaisu aukiolle, sen rajauksille, osa-alueille, käyttötarkoituksille, maanalaisille käyttötiloille ja teknisille tiloille sekä jalankululle, pyöräilylle, liikenteelle ja huoltoliikenteelle. Asemakaavoissa aukio on osa kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja kaupunkikuvan kannalta arvokasta ympäristökokonaisuutta. Aukio on valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009, Esplanadi-Bulevardi).

Aukion keskiosa on vapaa alue kaupunkitapahtumia varten ja siinä on alustavasti otettu huomioon taideteoksen sijoittumismahdollisuus. Asemakaavassa ja liikennesuunnitelmissa on määritelty aukiota reunustavien jalkakäytävävyöhykkeiden ja pyöriteiden mitoitus sekä uuden suojatien sijainti aukiolta Bulevardille.

Erottajan aukio on autoton. Ruotsalaisen teatterin huoltoliikenne on järjestetty ja rajattu teatterin edustalle Eteläesplanadin suunnasta käsin siten, että ajoneuvoliikennettä ei ohjata aukiolle eikä nykyiseen tapaan aukion läpi Mannerheimintielle.

Stockmannin ajoluiska poistetaan. Nykyisten maanalaisten tilojen ja teknisten tilojen iv- ja käyntiyhteydet on sijoitettu aukion itäreunaan tulevan pienen kioskirakennusosan puitteisiin. Rakennus palvelee ulkotarjoilualueen tarjoilukioskina ja kaupungin matkailuinfon toimipisteenä.

Rakennusvirasto valmistelee parhaillaan asemakaavojen ja liikennesuunnitelman mukaisen toteutussuunnitelman laatimista Erottajan au-

26.09.2016

Sj/1

kiolle. Taiteilija Eva Langelle tulee varata mahdollisuus yhteistyöhön aukion toteutussuunnittelussa, jotta taiteilija pystyy varmistumaan teoksensa taiteellisen vaikutelman toteutumisesta ja oikeasta mittakaavallisesta suhteesta toteutuvaan aukioon sekä sen kaikkiin toimintoihin nähden.

Lisätiedot

Ilpo Forssén, projektipäällikkö, puhelin: 310 37199
ilpo.forssen(a)hel.fi

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi

Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37122
pekka.nikulainen(a)hel.fi

26.09.2016

Sj/2

§ 841

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 38 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta

kaupunginmuseon johtokunta

kaupunginorkesterin johtokunta

kulttuuri- ja kirjastolautakunta

20.9.2016

liikuntalautakunta

nuorisolautakunta

opetuslautakunta

opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto

opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto

ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta

suomenkielisen työväenopiston johtokunta

taidemuseon johtokunta

Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta

Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta

eläintarhan johtaja

museojohtaja

kaupunginorkesterin intendentti

ruotsinkielisen työväenopiston rehtori

suomenkielinen työväenopisto:

- rehtori

- apulaisrehtori

- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)

- osastopäällikkö (hallinto-osasto)

taidemuseon johtaja

tietokeskus:

- johtaja

- tutkimuspäällikkö

- tietohuoltopäällikkö

- kehittämispäällikkö

työterveysjohtaja

Henkilöstön kehittämispalvelut

- toimitusjohtaja

Työterveys Helsinki

26.09.2016

Sj/2

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

Kaj/1

§ 842

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 38 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunkisuunnittelulautakunta	20.9.2016
rakennuslautakunta	20.9.2016
asuntotuotantotoimisto - toimitusjohtaja	19. - 23.9.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

26.09.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 836, 837, 838, 839, 840, 841 ja 842 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 835 §.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusaajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

26.09.2016

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

26.09.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Laura Rissanen

Terhi Peltokorpi

Hannu Oskala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 04.10.2016.